

Fakulta zemědělská
a technologická
Faculty of Agriculture
and Technology

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

FAKULTA ZEMĚDĚLSKÁ A TECHNOLOGICKÁ

Katedra zootechnických věd

Bakalářská práce

Prodej zájmových morčat v zoo prodejnách

Autorka práce: Aneta Vitálošová

Vedoucí práce: Ing. Petr Tejml, Ph.D.

České Budějovice
2023

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem autorem této kvalifikační práce a že jsem ji vypracovala pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.

V Českých Budějovicích dne

.....
Podpis

Abstrakt

Cílem této bakalářské práce bylo zhodnotit problematiku prodeje a výkupu morčete domácího v zoo prodejnách. Dále získat přehled v této problematice hlavně u obchodních řetězců a soukromých obchodů, kteří mají v nabídce prodej morčete domácího.

Literární část se zaměřovala na chov morčete domácího, plemena a barevné rázy morčat a v neposlední řadě na zoo prodejny, především na jejich historii v České republice a v zahraničí. V praktické části pomocí dotazníkového šetření bylo získáno celkem 85 odpovědí. Získané výsledky byly diskutovány s odbornou literaturou. Dotazník se zaměřoval především v první části na výkup morčete, v druhé části na prodej morčete zákazníkovi a v třetí části se dotazník zaměřoval na chov morčete domácího v zoo prodejnách. Ze získaných výsledků byl vytvořen přehled pomocí tabulek a grafů a byl stanoven závěr bakalářské práce.

Klíčová slova: morče domácí, zoo prodejny, zájmový chov, prodej a výkup

Abstract

The aim of this Bachelor's thesis was to evaluate the topic of sale and purchase of guinea pigs in pet shops. Another goal was to get an overview of this subject, especially in relation to supermarket chains and private shops selling guinea pigs.

The literary part focused on the breeding, breeds and colors of guinea pigs as well as on pet shops, especially their history both in the Czech Republic and abroad. The practical part involved a questionnaire survey with a total of 85 responses. The obtained results were then consulted with the literature. The first part of the questionnaire focused mainly on the purchase of guinea pigs, the second part on the sale of guinea pigs to customers and the third part on the breeding of guinea pigs in pet shops. The obtained results were summarized using tables and graphs and were the basis for the conclusion of the thesis.

Keywords: domestic guinea pigs, pet shops, domestic breeding, sale and purchase

Poděkování

Chtěla bych poděkovat svému vedoucímu bakalářské práce, Ing. Petru Tejmlovi, Ph.D., za veškerou pomoc, cenné rady a připomínky při psaní této práce, které pro mě byly velkým přínosem. Dále bych chtěla poděkovat celé své rodině a svým přátelům za podporu při studiu.

Obsah

Úvod.....	6
1 Literární přehled.....	7
1.1 Chov morčat	7
1.1.1 Zájmový chov morčat	7
1.1.2 Laboratorní morčata.....	8
1.1.3 Chov morčat na maso	9
1.2 Přehled plemen morčete.....	11
1.2.1 Standard A.....	11
1.2.2 Standard B.....	16
1.2.3 Standard C.....	18
1.2.4 Barevné rázy.....	18
1.3 Zoo prodejny	24
1.3.1 Prodej morčat v zoo prodejnách	24
1.3.2 Historie zoo prodejen ve světě	25
1.3.3 Historie velkoobchodů v České republice	25
2 Cíle a metodika	27
3 Dotazníkové šetření.....	28
3.1 Výsledky a diskuse.....	28
Závěr	53
Seznam použité literatury.....	54
Seznam tabulek.....	59
Seznam grafů	61
Seznam použitých zkratk.....	62
Přílohy	63

Úvod

Původ morčete domácího pochází z horských oblastí Jižní Ameriky, konkrétně z Peru a z Kolumbie, kde dodnes žijí jako divoká zvířata (Piers, 1996). Inkové morče divoké zdomestikovali kolem roku 3 000 př. n. l. a využívali ho jako zdroj obživy a při náboženských obřadech. Do Evropy se morče dostalo díky Španělům, kde se začalo hojně chovat. Španělé navštívili Jižní Ameriku, kde na tyto hlodavce narazili a přivezli si je do Evropy. Od 18. století se v Anglii začalo morče chovat jako zájmové zvíře. Vlastnila ho například i královna Alžběta I. (Pavia, 2008). Divoká morčata i dnes obývají Kolumbii, Peru, Venezuelu, Argentinu, Brazílii a Paraguay. Ve volné přírodě morče divoké žije v malých skupinách (Mitchell a Thomas, 2008).

Morče domácí se dnes chová především jako zájmové zvíře. Morče je společenské zvíře, a proto by se mělo chovat minimálně po dvou. Dále se morče využívá jako pokusné zvíře, především při vyvíjení léků proti tuberkulóze a záškrtu a v Jižní Americe se chová hlavně na maso (Ondráček, 1994).

V zájmovém chovu dosahuje morče hmotnosti 800 až 1 500 g. Délka života morčete domácího je přibližně čtyři až deset let. Stavba těla se u jednotlivých plemen morčat příliš neliší. Mají širokou hlavu, krátký krk, ramena i předhrudí široké a krátký, široký hřbet. Zadní část je zaoblená, bez ocasu, na předních končetinách se nachází čtyři prsty a na zadních končetinách tři prsty. Tělo je dobře oslavené. Chrup morčete tvoří dvacet zubů a z toho má čtyři řezáky, čtyři třenové zuby a dvanáct stoliček. Morče domácí patří mezi hlodavce. Je to býložravec a jeho typickým znakem jsou neustále rostoucí zuby. Za jeden týden narostou zuby přibližně o 1,5 mm. Díky hlodání si morče své zuby neustále obrušuje (Pavia, 2008).

V obchodech s chovatelskými potřebami si lze morče domácí pořídit. Morčata domácí v zoo prodejnách se vyskytují v různých barevných rázech a s různou strukturou srsti. Úroveň chovu v jednotlivých zoo prodejnách se liší (Behrend a Skogstad, 2006). Ve světě i České republice se nejdříve otevřely obchody s akvarijními potřebami a později se začala v zoo prodejnách objevovat i dalších zvířata, jako je například morče nebo křeček (Slezáková, 2019).

Cílem této bakalářské práce je zhodnotit problematiku prodeje a výkup zájmových morčat v zoo prodejnách pomocí dotazníkového šetření, získané výsledky zhodnotit a získat přehled v této problematice.

1 Literární přehled

1.1 Chov morčat

Indiáni v předkolumbovských dobách, kteří obývali jihoamerické Andy, si pravděpodobně kolem roku 3 000 př. n. l. ochočili morče divoké. Indiáni chovali morčata na jídlo, pro rituální a léčebné účely (Uglorz, 2020). Divoká morčata hledala u lidí teplo a zbytky jídla. Byla lidmi nejdříve trpěna, později je lidé začali chovat a využívat. Inkům nesloužila morčata jen jako zdroj obživy, ale také byla obětována při rituálech (Behrend, 1999). Divoká morčata, která obývají i dnes Andy, jsou mnohem štíhlejší, menší a pohyblivější než dnešní morče domácí. Divoké morče má tmavohnědou srst po celém těle, toto zbarvení se nazývá aguti. Lidé toto divoké morče vyšlechtili a vzniklo tak mnoho variant, jak barev, tak i osrstění (Birmelin, 2008).

1.1.1 Zájmový chov morčat

Dříve si morče jako domácí zvíře nemohl dovolit každý, jelikož vlastnictví tohoto zvířete bylo luxusem a vlastnily ho pouze děti z bohatých rodin. Už kolem roku 1680 se do Evropy první morčata dostala, ale teprve po druhé světové válce se morče stalo cenově dostupné a obliba těchto zvířat rychle stoupala. Morče bylo oblíbené především v Anglii (Wit, 2004).

Ze začátku se prodejem morčat ve Francii a v Anglii dalo vydělat velké množství peněz. Ale poté, co je lidé začali sami chovat a díky tomu, že se morče rychle rozmnožuje, tento obchod se stal finančně neatraktivní. Morčata bylo snadné chovat i krmit, a proto se rychle rozšířila po celé Evropě. Už ho nevlastnily pouze děti z bohatých rodin, ale také obyčejní lidé (Behrend, 1999).

Milovníci morčat se usilovně snažili, aby morče bylo známější. Vedlejším efektem bylo to, že se používaly jako pokusná zvířata v laboratořích a hrály důležitou roli v boji proti tuberkulóze a vývoji séra proti záškrtu (Anonymous, 2004). Dnes je morče domácí oblíbené po celém světě (Uglorz, 2020).

V Anglii a v Evropě je morče chováno více než v Americe a je zde více chovatelů, kteří je hojně vystavují. V této zemi jsou stále populárnější a stále více jsou vystavovány na výstavách domácích zvířat (Smith, 2018). V EE (Evropská federace – organizace národních svazů chovatelů holubů, drůbeže, králíků a drobných

domácích zvířat) jsou chovatelé, kteří chovají morčata hlavně na výstavy (Uglorz, 2020).

Chovatele, který chová morčata v zájmovém chovu, se týká ustanovení § 13 Ochrana zvířat v zájmovém chovu (Behrend a Skogstad, 2006). Každý je povinen zajistit zvířeti přiměřené podmínky pro jeho život, aby si zachovalo jeho fyziologické funkce. Nesmí docházet k bolestem a utrpení zvířete. Chovatel musí zajistit, aby chované zvíře neuniklo (Spurná a Dousek 2004).

Počet registrovaných morčat v zájmovém chovu

V tabulce 1 je počet registrovaných zájmových morčat za jednotlivé roky v České republice. Tyto údaje jsou z Českého svazu chovatelů.

Tabulka 1: Počet registrovaných morčat (cschdz.eu, ©2010)

2016	1 500
2017	1 300
2018	1 000
2019	1 000
2020	1 000
2021	1 000
2022	1 300

1.1.2 Laboratorní morčata

Už v roce 1780 se morče využívalo jako pokusné zvíře. Antoine Lavoisier morče na pokusy využil na měření tvorby tepla (Lane-Petter, 1969). Morče se výborně přizpůsobuje vědeckým experimentům. Když se testovaly a analyzovaly antitoxiny a séra, byla poptávka po laboratorních morčatech obrovská. Ročně se jich ve světě využije tisíce. Mnohé z velkých nemocnic a laboratoří byly nuceny založit vlastní chovné kotce, aby měly jistotu stálého zásobování. Poptávka zde neustále roste a mnohem více by se používala, pokud by se dala sehnat za rozumnou cenu (Smith, 2018).

Morče, které je velmi citlivé a dobře reaguje, sehrálo významnou roli např. v boji proti tuberkulóze (Velenská, 2011) a Wit (2004) uvádí, že jako pokusná zvířata se morčata používají mimo jiné při vývoji léků proti tuberkulóze a záškrtu.

Podle Lane-Petter (1969) jsou morčata velmi citlivá vůči tuberkulóze, a to jak humánního, tak bovinního typu. Dále jsou morčata zvláště citlivá vůči anafylaxi a vůči jiným alergickým projevům.

Stav laboratorních morčat

Podle dostupných údajů z Mze se morče domácí (*Cavia porcellus*) pro laboratorní a vědecké účely využívá v následujících odvětvích: Akademie věd ČR, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo zdravotnictví a Ministerstvo zemědělství. Počet laboratorních morčat je dostupný od roku 1994 až do roku 2021. V následující tabulce (tabulka 2) jsou tyto data uvedena.

Tabulka 2: Počet použitých pokusných morčat v České republice v letech 1994-2021 (Eagri.cz, ©2019-2023)

1994	14 182
2000	9 669
2005	4 213
2010	3 259
2015	1 423
2018	1 188
2019	2 052
2020	1 331
2021	1 999

1.1.3 Chov morčat na maso

S chovem morčat na maso začali nejspíše Inkové. I v dnešní době se morčata chovají na maso hlavně v Jižní Americe. V tomto státě je morče delikatesou a je uváděno na mnoha jídelních lístcích (Verhallen, 1999).

Pavia (2008) uvádí, že komerční chov morčat na maso je však stále častější. Morče je důležitým faktorem v ekonomikách několika jihoamerických zemí. Morče plemene cuy v jihoamerické kultuře konzumují lidé všech společenských vrstev, a to kvůli vysokému obsahu bílkovin v mase. Maso morčete se také konzumuje v některých městských oblastech Severní Ameriky, kde žijí obyvatelé Latinské Ameriky.

Dokonce i hnůj morčete, vedlejší produkt komerčního obchodu s masem morčat, se používá jako hnojivo. Peruánci každý rok zkonzumují až 65 milionů morčat. K produkci masa z morčat je potřeba trochu jiná technologie než například chov v jamkách domu, jak to dělají Peruánci. Produkuje se přibližně 17 000 tun masa. Chovají se na velkých farmách, podobně jako skot nebo prasata (Birmelin, 2018). Podle Verhallen (1999) v Evropě o morčecí maso nebyl příliš velký zájem, protože měli k dispozici maso ze skotu a prasat.

Jak uvádí Smith (2018) vláda Spojených států amerických morčata schvaluje jako užitkové zvíře. Je možné, že za pár let se bude morče prodávat v obchodech ke konzumaci podobně jako králík nebo drůbež.

1.2 Přehled plemen morčete

Dnešní morčata jsou oproti morčatům divokým úplně odlišná (Birmelin, 2016). V přírodě existuje jen jeden druh a barva morčete. V průběhu let však chovatelé vyšlechtili mnoho zajímavých plemen morčat z tohoto jediného divokého předka dnešních morčat (Pavia, 2008). Morče domácí je oproti svému předkovi o něco mohutnější a zavalitější (Altman, 2006).

Díky mutacím a změně dědičných znaků se změnila srst a barva u morčat divokých. Člověk si cíleně vybíral pro chov určité znaky a díky tomu vznikla plemena a plemenné rázy, které známe dnes. Jednotlivá plemena se liší hlavně typem srsti. (Behrendová, 1999). Takové znaky jsou popsány v tzv. Standardu. Standard obsahuje kritéria, podle kterých se morče hodnotí na výstavách. V poslední době se prosazuje, aby byl pouze jeden evropský Standard. Existuje i český Standard. Dále existuje také Standard holandský, anglický a americký (Birmelin, 2018).

1.2.1 Standard A

V České republice je specializovaný klub pro ušlechtilá morčata a jejich členové každoročně pořádají výstavy, kde se jednotlivá morčata hodnotí podle určeného Standardu. Každé takové morče má průkaz původu, je to podobné jako u psů (Velenská, 2009). Čistokrevné morče s průkazem původu se vyznačuje zcela jasnými znaky, které předepisuje Standard a je dále hodnoceno na výstavách (Behrend a Stogstad, 2006). Výstavní morčata se chovají již od konce 19. století (Tejml, 2020).

Morčata s průkazem původu mají zaznamenány své předky. Uznaných plemen ve Standardu je 13. Krátkosrstých plemen je 7 a dlouhosrstých plemen je 6. Pokud přijde nové plemeno nebo barva, o uznání rozhoduje ÚOK a bývá podáno členem ČSCH. Žádost se podává písemně a žádá se o uznávací řízení. Všechno musí být v tištěné verzi. Po uznání je plemeno či barevný ráz dán do Standardu plemen a barevných rázů (Králíčková, 2008).

U všech plemen morčat je stavba těla stejná (Bernárová aj., 2019). Tělo musí být dobře osvalené a silné, ale nemělo by být tučné. Morče je ideálně široké a krátké v trupu s dobře zaoblenými končetinami a bez ocasu. Nohy musí být rovné a silné. Čtyři prsty a drápy jsou na obou předních končetinách a na zadních končetinách jsou tři prsty a drápy. Hlava musí být dobře vyvinutá a široká mezi očima a ušima, nos klenutý a přední část hlavy je pěkně zaoblená. Hlavu nese krátký krk. Tváře jsou plné

a dobře vyvinuté. Oči by měly být velké a jasné, uši masité a dolů klopené (Behrend, 1999). Morče musí mít v horní čelisti vepředu dva velké a ostré přední zuby, které se nazývají hlodáky a v zadní části musí mít na každé straně 4 zuby a ty se nazývají stoličky a jeden třenový zub. Na spodní straně břicha musí mít dvě funkční mléčné žlázy (Dýnková aj., 2011).

Satén existuje u všech jednotlivých plemen. Duté chlupy v srsti způsobují saténový lesk (Birmelin, 2008).

Krátkosrstá morčata

Hladké morče

Hladké morče se vyskytuje nejvíce a je nejvíce oblíbené. Srst je hustá a lesklá. Po celém těle by měla být stejně dlouhá (Kryspínová, 2019). Chlupy mají délku do 2,5 cm. Na srsti nejsou žádné plemenné znaky v podobě rozet, pěšinek nebo jiných útvarů ze srsti (Uglorz, 2020). Ve Standardu plemen je povoleno hladké morče ve všech barevných variantách (Kryspínová, 2019). Dobře vyvinuté dospělé morče váží mezi 900 a 1200 gramy (Verhallen, 1999).

Crested

Anglické označení tohoto plemene je trefné (Behrend a Skogstad, 2006). Crested se řadí ke krátkosrstému plemenu. Jeho srst je krátká a připomíná hladkosrsté morče, ale má na čele jeden vír neboli korunku (Kryspínová, 2019). Srst nepřesahuje délku 2,5 cm. Srst musí být bez dalších útvarů ze srsti (Entente-ee.com, 2019). Chov těchto morčat je obtížný v tom, že morče musí mít korunku přesně uprostřed čela a umístění víru je důležité při hodnocení (Verhallen, 1999). Střed rozety by neměl být větší, než je špendlíková hlavička, nesmí být zdvojený a uhýbat do stran (Kryspínová, 2019).

Crestedy dělíme na 2 plemena – anglický crested a americký crested. Velký rozdíl mezi nimi je ve zbarvení jejich korunky. Americký crested má na čele korunku, která je v barvě bílé. Rozdíl je zřetelný v barvě na první pohled mezi korunkou a srstí na těle (Kryspínová, 2019). Bílá korunka nesmí zasahovat jinam. Nesmí být příliš malá a řídká, aby zbarvení těla nezasahovalo do bílé korunky (Verhallen, 1999). Naopak anglický crested má na čele korunku, která může mít jakoukoliv barvu (Kryspínová, 2019). Obě tyto plemena jsou povoleny ve všech barevných rázech a kresbách (Bernárová aj., 2019).

Rex

Plemeno rex bylo vyšlechtěno v Anglii. Délka srsti by měla být do 2,5 cm. V srsti by neměly být žádné ploché oblasti. (Kelsey-Wood, 2000). Srst je na pohled zvlněná až krepovitá a na dotyk hrubá (Behrendová, 2018). Na hlavě a na bříše je srst o něco kratší než na zbytku těla (Verhallen, 1999). Rex je povolen ve všech barevných rázech a kresbách (Bernárová aj., 2019).

Americký teddy

Americký teddy neboli US Teddy vypadá jako rex, rozdíl mezi nimi je pouze v genetice (Dýnková aj., 2011). Americký teddy má krátkou, hustou a měkkou srst, která nepřesahuje délku 2 cm. Srst roste kolmo od těla. Neměl by mít na sobě žádné pěšiny ani rozety (Uglorz, 2020). Srst by měla být pružná tak, že po dotyku by se měla vrátit do původního stavu. Vousy jsou poměrně rovné. Břicho pokrývá kudrnatá srst. Každý jednotlivý chlup je na špičce zalomený a má sklon směřovat k hlavě. Obecně platí, že oproti rexovi má srst hladší a kratší (Entente-ee.com, 2019). Americký Teddy je povolen ve všech barevných rázech a kresbách (Bernárová aj., 2019).

Švýcarský teddy

Oproti americkému teddymu má švýcarský teddy o něco delší srst. Srst dosahuje délky až 7 cm. Srst by měla být bez rozet a pěšin. Povolená je pouze čelní rozeta, která se postupem věku ztrácí díky dlouhé srsti. Švýcarský teddy je povolen ve všech barevných rázech a kresbách (Dýnková aj., 2011). Srst je krepovitá, hustá a roste kolmo od těla (Kryspínová, 2019). Srst je hrubší a je zvlněná. Při mírném dotyku se srst vrací do původního stavu, a proto je elastická. Zvlněné jsou vousy i srst na bříše (Entente-ee.com, 2019).

Rozeta

Rozetové morče neboli abyssinian pochází původně z Anglie. Je to druhé nejpopulárnější plemeno po hladkém morčeti (Verhallen, 1999). Také se mu říká morče habešské a má specifickou srst. Chlupy má tuhé a odstávají od těla (Behrend a Skogstad, 2006). Jejich srst by měla dosahovat délky maximálně 3 cm (Verhallen, 1999). Toto plemeno je charakteristické a své jméno má díky rozetám neboli vírům. Rozety mají své místo a jsou rozmístěny po celém těle. Morče by mělo mít osm rozet.

Jsou umístěny na následujících místech: dvě rostou na hřbetě z obou stran páteře, dvě na bocích, dvě na kyčlích a dvě na zadních partiích. Na čele se nachází nepravá rozeta, která zarůstá a chlupy rostoucí dopředu tvoří ofinu. Toto plemeno je považováno za jedno z nejsložitějších ke šlechtění díky tomu, že má specifické umístění rozet (Staňková, 2010). Každá rozeta by měla být kruhová, dostatečně velká a otevřená. Nesmí být zdvojená nebo ubíhat do pěšiny. Mezi rozetami jsou viditelné hřebeny. Ty jsou rovné a vzpřímené. Plemeno rozeta je povoleno ve všech barevných rázech a kresbách (Bernárová aj., 2019). Rozety tvoří velkou část bodů přidělených pro posuzování tohoto plemene, takže jsou velmi důležitým znakem (Kelsey-Wood, 2000).

Dlouhosrstá morčata

Šeltie

Srst má hladkou, dlouhou a splývá k tělu. Na hlavě za ušima padá volně dolů. Na hlavě má srst krátkou a přilehlou (Kryspínová, 2019). Na tvářích má srst polodlouhou a ta přechází ke zbytku těla rovnoměrně (Uglorz, 2020). Hustota srsti by měla být rovnoměrná po celém těle. Srst by měla být měkká, hedvábná a působit elastickým dojmem (Entente-ee.com, 2019). Pokud má šeltie na tvářích delší srst, říká se tomu licousy. Je to velmi žádaný nadstandard. Srst může mít délku až 20 cm (Kryspínová, 2019). Šeltie může být ve všech barevných variantách a kresbách (Bernárová aj., 2019).

Coronet

Má dlouhé a rovné chlupy, které rostou podél těla. Srst by měla být hustá a hladká (Kryspínová, 2019). Srst by měla působit elastickým dojmem (Entente-ee.com, 2019). Na hlavě roste kratší srst od temene hlavy a za ušima padá volně dolů. Typický znak pro toto plemeno je rozeta uprostřed čela (Kryspínová, 2019). Střed rozety není větší než špendlíková hlavička. Nesmí být zdvojená a uhýbat do pěšiny. Žádaným nadstandardem jsou delší chlupy na tvářích, kterým se říká licousy. Je povolen ve všech barevných variantách a kresbách (Bernárová aj., 2019).

Peruánec

Peruánec se řadí ke dlouhosrstým morčatům, protože jeho srst narůstá délky až 20 cm (Uglorz, 2020). Srst na zadních partiích tvoří vlečku, na středu hlavy má pěšinu (nepravá rozeta) a dlouhou ofinu (Birmelin, 2008). Této ofině se říká pony. Na tvářích má delší srst, tomu se říká licousy (Bernárová aj., 2019). Na nose je srst krátká (Verhallen, 1999). Má pěšinu na zádech a srst splývá podél těla (Behrend a Skogstad, 2006). Na každé kyčli mají rozetu, která přes dlouhé chlupy není skoro vůbec vidět (Verhallen, 1999). Srst by měla být hustá a měkká a u saténové varianty by měla mít velmi vysoký lesk (Kelsey-Wood, 2000). Hustota srsti by měla být rovnoměrná po celém těle a měla by působit elastickým dojmem. Struktura srsti by měla být hedvábná a měkká (Entente-ee.com, 2019). Peruánec se nachází ve všech barevných variantách a kresbách (Bernárová aj., 2019).

Texel

Texel pochází z Anglie. Má krepovitou a dlouhou srst, která se stáčí spirálovitě. Srst by se měla lesknout. Texel na sobě nesmí mít žádná otevřená místa a místo, které by bylo řidší. Srst dosahuje délky až 20 cm (Verhallen, 1999). Texel vznikl zkřížením šeltie a rexe. Na hlavě je krátká srst. Srst je načechraná (Behrend a Skogstad, 2006). Vousy jsou kudrnaté (Entente-ee.com, 2019). Žádaná dlouhá srst je na tvářích. Na břiše je srst kudrnatá. (Fuksová aj., 2016). Srst by měla být po celém těle stejně hustá a měla by působit elasticky (Entente-ee.com, 2019). Toto plemeno se nachází ve všech barevných variantách a kresbách (Fuksová aj., 2016).

Merino

Merino se řadí mezi dlouhosrstá plemena. Jeho srst je kudrnatá a dorůstá délky až 20 cm. Srst roste kolmo od těla. Má na čele rozetu (Verhallen, 1999). Je vyšlechtěno z plemen coronet a rex (Behrend a Skogstad, 2006). Srst je hustá a lesklá. Na hlavě je srst kratší a za ušima padá volně dolů. Delší chlupy na tvářích jsou žádané (licousy). Rozeta na čele musí být kulatá a otevřená. Rozeta nesmí být zdvojená a uhýbat do strany (Dýnková aj., 2011). Srst na břiše a vousy jsou kudrnaté. Srst by měla být po celém těle stejně hustá a měla by být na dotyk pružná (Entente-ee.com, 2019). Merino je uznané ve všech barevných rázech (Bernárová aj., 2019).

Alpaka

Toto plemeno vzniklo zkřížením peruánce a rexe (Behrend a Skogstad, 2006). Morče má kudrnatou srst a tvoří spirály. Na kyčlích se nachází dvě rozety, které přes dlouhou srst nejsou skoro vidět. Srst roste od zádi směrem k hlavě (Velenská, 2011). Na čele má typickou rozetu, která spolu s dlouhou srstí tvoří ofinu (pony) (Verhallen, 1999). Srst může dorůstat až délky 20 cm a roste kolmo od těla. Srst je lesklá a jemná (Dýnková aj., 2011). Hustota srsti by měla být na celém těle rovnoměrná a působit elasticky (Entente-ee.com2019). Na tvářích je žádaná delší srst. Srst na břicho a vousy jsou kudrnaté. Plemeno se vyskytuje ve všech barevných variantách a kresbách (Dýnková aj., 2011).

Lunkarya – Peruánec

Lunkarya se řadí mezi dlouhosrstá plemena. Jeho srst dorůstá délky až 20 cm. Srst je zvlněná, stáčí se do spirál a roste kolmo od těla. Srst by měla být hustá a lesklá. Na čele má nepravou rozetu a spolu s dlouhou srstí tvoří ofinu. Na kyčlích má stejně jako peruánc nebo alpaka dvě rozety a srst roste zezadu dopředu. Delší srst na tvářích je žádaná (licousy). Na břicho má srst kudrnatou (Moravcová, 2020). Srst by měla být stejně hustá po celé těle a působit elastickým dojmem (Entente-ee.com, 2019). Srst není krepovitá, ale kudrnatá. Toto plemeno je povoleno ve všech barevných variantách a kresbách (Dýnková aj., 2011).

1.2.2 Standard B

V tomto Standardu jsou plemena a barvy, která jsou předběžně schválena do Standardu. Toto období trvá 2 roky od schválení. Dále sem patří bezsrstá morčata a morčata plemene cuy. Tyto plemena jsou trvale zařazena do Standardu B (Dýnková aj., 2011). Patří sem 3 plemena. Skinny a baldwin, která se řadí do bezsrstých plemen a cuy morčata neboli obří morčata. Stavba těla je stejná jako u Standardu A. Morčata se vystavují po morčatech ze Standardu A (Králičková, 2008).

Bezsrstá morčata

Kůže bezsrstých morčat musí působit zdravě, musí být pevná a bez vnějších parazitů (Bernárová aj., 2019).

Skinny

V Kanadě roku 1978 toto plemeno vyšlechtili vědci. Stalo se tak v montrealském Institutu Armanda Frappiera. Skupina se skládala ze 3 samic a 1 samce. Všichni měli červené oči, měli bílou srst a bezpigmentovou kůži (Dýnková aj., 2011).

Po celé těle se nachází neviditelné chmýří. Na dotek by mělo být příjemné. Srst se nachází pouze na končetinách a zasahuje do výšky kotníků a loketních kloubů (Fuksová aj., 2016). Srst se vyskytuje na nose, která končí u koutků očí. Toto se nazývá Pompon. Dále může srst na nose pokračovat až k uším a připomínat tvar písmene V. Toto se nazývá Věčko (Bernárová aj., 2019).

Baldwin

Baldwin pochází z USA. Poprvé se objevili v San Diegu, když spolu spolupracovali Carol Miller a Brendy McNaughton. Bezsrstost je díky mutaci „hairless“ (hr) na chromozomu 14. Baldwini jsou recesivní homozygoti s genotypem hrhr (Dýnková aj., 2011). Toto plemeno se od skinny liší, že na svém těle nemá vůbec žádné osrstění. Je o něco menší. Má jemnější hlavu na rozdíl od skinny morčete. Mláďata se sice narodí osrstěná, ale po čase (cca po 5 dnech) srst ztrácí úplně (do 2 měsíců). Kůže je na dotyk gumovější a není tak hladká jako u skinny morčete. Na kůži se mu tvoří vrásky a záhyby. Nejvíce se nachází na hlavě, v okolí ramen a na nohách. Na hlavě má středovou linii. Zadek by měl být hladký. Mohou se vyskytovat chlupy na nártech, vousy na tvářích a na bradě. Posuzuje se zde intenzita pigmentace kůže a rozložení kresby (Fuksová aj., 2016).

Obří morčata

Cuy

Všechna plemena cuy morčat mají stejnou stavbu těla. Rozdíly jsou pouze ve struktuře a délce srsti (Dýnková aj., 2011). Cuy morčata pochází z Jižní Ameriky, konkrétně z Peru, kde je chová i dnes na maso. Maso má vysoký obsah bílkovin. Cuy morčata dosahují hmotnosti 2-3 kg a délky až 50 cm. Cuy morče může mít genetickou vadu zvanou polydaktylie, která je dominantní. Tato vada způsobuje to, že má morče na svých nohách více prstů. Některé prsty nemusejí být funkční. Na výstavách se tato vada toleruje (Kryspínová, 2021). Cuy působí pevným a silným dojmem. Nesmí být přetučněné. Má širokou hlavu s krátkým a silným krkem. Hřbet má široký

a pevný, nohy jsou silné a pevné. Ostatní věci jsou stejné jako u Standardu A, kromě rozet. Zde jsou požadovány minimálně 4 bezchybné rozety místo 8, jak je to u Standardu A (Fuksová aj., 2016).

1.2.3 Standard C

V tomto Standardu se nachází všechna morčata, která neodpovídají Standardu A a B. Jsou zde i standardní jedinci z A i B, kteří nesplnili nějaké požadavky. Nesplněné požadavky mohou být různé, např. moc světlá srst, špatné umístění a rozpoložení barev, mají uši nahoru, nemají stanovený počet rozet, špatný počet mléčných žláz a tak dále (Kralíčková, 2008). Standard C se posuzuje po Standardu A a B (Dýnková aj., 2011).

1.2.4 Barevné rázy

Hladké morče – Jednobarevné

Spodní a krycí barva musí být stejná, je povoleno pouze mírné zesvětlení (Bernárová aj., 2019). Matnější může být pouze břicho a jinak by měla být barva po celém těle bez skvrn, stínování a dalších rozdílů v barvě (Fuksová aj. 2016). Viz tabulka 3 jsou rozepsané názvy barev a jakou barvu má mít srst. Dále se popisuje barva uší, očí, chodidel a drápů (Bernárová aj., 2019).

Tabulka 3: Barvy jednobarevných morčat (Bernárová aj., 2019)

Černá – černá	Červená – mahagonová	Ice cream – světle krémová
Blue – antracitová	Amber – jantarová	Bílá tmavooká – bílá
Slate – středně šedá (břidlicová)	Oranžová – tmavě oranžová	Bílá červenooká – bílá
Lila – světle šedá	Zlatá – Tmavě oranžová	Béžová – světle béžová
Čokoládová – tmavě hnědá	Buff – okrová	Krémová – světle krémová
Coffee – tmavě béžová	Šafránová – okrová	

Hladké – aguti, argente, solid aguti, solid argente

V přírodě jsou morčata, která odpovídají barevně domácím morčatům. Tato barva se nazývá aguti (Altman, 1999). Na břicho se nachází břišní pruh, ten kontrastuje s ostatní barvou a je dobře vidět (Fuksová aj., 2016). Spodní barva je černá, čokoládová a blue u aguti a u argente je spodní barva lila, béžová a slate. Výjimka je

u lila zlaté argente neboli lososová aguti. Důležité je, aby krycí barva byla jednolitá a nezasahovala tam barva spodní. (Dýnková aj., 2011). Viz tabulka 4 a tabulka 5 jsou vypsané barvy aguti a argente. První barva je barva spodní, druhá barva je barva krycí a barva břišního pruhu. Dále se zde popisují barvy očí, uší, chodidel a drápů (Bernárová aj., 2019).

Tabulka 4: Barvy aguti (Bernárová aj., 2019)

Černá/červená	Blue/amber	Čokoládová/buff
Černá/buff	Blue/champagne	Čokoládová/krémová
Černá/krémová	Blue/vanilla	Čokoládová/bílá
Černá/bílá	Blue/bílá	Čokoládová/oranžová

Tabulka 5: Barvy argente (Bernárová aj., 2019)

Slate/zlatá	Lila/zlatá	Coffee/šafránová	Běžová/šafránová
Slate/šafránová	Lila/šafránová	Coffee/ice cream	Běžová/ice cream
Slate/ice cream	Lila/ice cream	Coffee/bílá	Běžová/bílá
Slate/bílá	Lila/bílá	Coffe/zlatá	Běžová/zlatá

Solid oproti běžnému aguti nemá břišní pruh. Celkově je tmavší než běžný aguti. Viz tabulka 6 a tabulka 7 jsou vypsané jednotlivé barvy. První barva je spodní a druhá je barva krycí. Dále jsou u jednotlivých barev popsány barvy očí, uší, chodidel a drápů (Bernárová aj., 2019).

Tabulka 6: Barvy solid aguti (Bernárová aj., 2019)

Černá/červená	Blue/amber	Čokoládová/buff
Černá/buff	Blue/champagne	Čokoládová/krémová
Černá/krémová	Blue/vanilla	Čokoládová/bílá
Černá/bílá	Blue/bílá	Čokoládová/oranžová

Tabulka 7: Barvy solid argente (Bernárová aj., 2019)

Slate/zlatá	Lila/zlatá	Coffee/zlatá	Běžová/zlatá
Slate/šafránová	Lila/šafránová	Coffee/šafránová	Běžová/šafránová
Slate/ice cream	Lila/ice cream	Coffee/ice cream	Běžová/ice cream
Slate/bílá	Lila/bílá	Coffee/bílá	Běžová/bílá

Hladké s tříslovou kresbou – tan, lux, otter a fox

Mají jinou barvu břicha a mají znaky kolem očí, nozder, přední a vnitřní části uší a spodku brady. Tam je kresba ve tvaru trojúhelníku. Znaky na hlavě musí být dobře vidět (Bernárová aj., 2019). Dvoubarevné chlupy se nachází na břiše, bocích a na slabinách. Barva břicha je maximálně do poloviny boků, kde postupně přechází v barvu těla (Dýnková aj., 2011). Viz tabulka 8, tabulka 9, tabulka 10 a tabulka 11 jsou popsány jednotlivé barvy. Barva srsti je první a barva kresby je druhá. Dále se zde popisují barvy očí, uší, chodidel a drápů u jednotlivých plemen (Bernárová aj., 2019).

Tabulka 8: Barvy tan (Bernárová aj., 2019)

Černá – Červená	Slate – zlatá	Čokoládová – oranžová	Běžová – zlatá
Blue – amber	Lila – zlatá	Coffee – zlatá	

Tabulka 9: Barvy lux (Bernárová aj., 2019)

Černá – buff	Slate – šafránová	Čokoládová – buff	Běžová – šafránová
Blue – champagne	Lila – šafránová	Coffee – šafránová	

Tabulka 10: Barvy otter (Bernárová aj., 2019)

Černá – krémová	Slate – ice cream	Čokoládová – krémová	Běžová – ice cream
Blue – vanilla	Lila – ice cream	Coffee – ice cream	

Tabulka 11: Barvy fox (Bernárová aj., 2019)

Černá – bílá	Slate – bílá	Čokoládová – bílá	Běžová – bílá
Blue – bílá	Lila – bílá	Coffee – bílá	

Hladké – dvoubarevné, tříbarevné

Důležité je, aby jednotlivé barvy byly zastoupeny ve stejném poměru na každé straně těla. U dvoubarevných méně zastoupené barvy musí mít minimálně 25 % a u tříbarevných minimálně 20 %. Barevné kombinace jsou možné ve všech uznaných barvách a dále se zde popisují barvy očí, uší, chodidel a drápů, které jsou podle barevné plochy morčete (Dýnková aj., 2011).

Morčata s kresbou

Brindle

Po celém těle musí být stejně smíchané obě barvy, co se týče kresby. Barva je z kombinace dvou barev, kromě bílé. Oči, uši, chodidla a drápy jsou dle barev zbarvené (Fuksová aj., 2016).

Želvovitá

Měly by mít dobře rozlišitelné a rozpoložené stejně barevné plochy. Uprostřed zad a břicha vede pomyslná osa. Na každé straně se střídají různě barevná pole a jsou ve dvou barevných plochách, kromě bílé, co se týče kresby a barva je kombinace dvou uznaných barev, kromě bílé. Dále se popisuje barva očí, uší, chodidel a drápů (Bernárová aj., 2019).

Želvovitá – bílá

Viz želvovitá, ale je tam zastoupená i barva bílá (Fuksová aj., 2016).

Holandská

Kresba je ze dvou barev a jedna z nich je bílá. Mají bílou lysinu a bílý pás okolo těla, předních a zadních nohou. Plochy na hlavě jsou oválné a přesahují přes oko a ucho. Zadní barva by měla začínat uprostřed těla. Obě barvy musí být dobře viditelné. Barva je ve všech barevných rázech a barva očí, uší, chodidel a drápů je dle barev zbarvená (Bernárová aj., 2019).

Himalájská

Má na sobě tmavou masku. Uši a končetiny jsou tmavé. Barva těla je bílá. Maska začíná ve výšce očí, zasahuje přes nos a je dobře viditelná. Uši jsou tmavé a končetiny barevné bez bílých chlupů. Kresba je povolena v černé, čokoládové a blue. Oči jsou červené. Uši, chodidla a drápy jsou dle kresby zbarvené (Fuksová aj., 2016).

Dalmatin

Tělo má čistě bílé s tečkami, které by měly být dobře odlišitelné a rovnoměrně rozložené. Na hlavě je bílá lysina. Barva je ve všech rázech a jejich vzájemnou

kombinací, kromě krémové a ice cream. Oči, uši, chodidla a drápy jsou dle barev zbarvené (Entente-ee.com, 2019).

Šiml

Jsou zde stejně promíchané barevné a bílé chlupy. Hlava a nohy jsou barevné a na hlavě není lysina. Poměr barev by měl být vyvážen. Barvy jsou ve všech barevných rázech, kromě krémové a ice cream. Oči, uši, chodidla a drápy jsou dle barev zbarvené (Bernárová aj., 2019).

Magpie

Jsou zde dobře odlišitelné barevné plochy. Na zádi a břiše vede pomyslná osa. Barevná pole se zde proti sobě pravidelně střídají: bílá, barevná a bíle brindlovaná. Na každé straně by měla být zastoupena všechna tři barevná pole. Barva je ve všech černo-hnědých rázech. Oči, uši, chodidla a drápy jsou dle barev zbarvené (Entente-ee.com, 2019).

Harlekýn

Barevné plochy jsou dobře odlišitelné. Je zde pomyslná osa přes záď a břicho. Na ose se střídají různě barevná pole proti sobě: dvě barevná pole a jedno brindlované pole. Na každé straně musí být všechna tři barevná pole. Barva je ve všech černo-hnědých barevných rázech v kombinaci s buff, šafránovou, krémovou a ice cream. Oči, uši, chodidla a drápy jsou dle barev zbarvené (Entente-ee.com, 2019).

Dapple

Má tmavě čokoládovou masku. Uši a končetiny jsou tmavě čokoládové. Maska by měla být ve výšce očí a zasahovat až k nosu. Kresba je z bílých a čokoládových chlupů, které se střídají. Kresba by měla být vyrovnaná. Barva by měla mít základ čokoládové s dalšími kombinacemi. Oči jsou barvy ohnivě. Uši, chodidla a drápy jsou barvy čokoládové (Bernárová aj., 2019).

Kalifornská

Má na sobě tmavou masku. Uši, končetiny a oblast genitálií je tmavá. Maska začíná u očí a zasahuje přes nos. Maska by měla být dobře viditelná. Uši jsou tmavě

a končetiny by měly být co nejvýše zbarvené. Barva je uznaná u jednobarevných morčat červeno-žluté řady, aguti a argente. Kresba je uznaná v barvách černé, blue a čokoládové. Dále se zde popisuje barva očí dle barvy a barva uší, chodidel a drápů dle kresby (Bernárová aj., 2019).

1.3 Zoo prodejny

Zverimex je společnost, která prodává zvířata a prostředky pro péči domácích zvířat, veřejnosti. V obchodech se zvířaty se také prodávají různé potřeby pro zvířata a doplňky pro zvířata. Prodávané produkty zahrnují např.: krmivo, pamlsky, hračky, obojky, vodítka, stelivo, klece a akvária. Ve Spojeném království, Spojených státech amerických a v Kanadě nabízejí jak hygienickou péči (jako je čištění mazlíčků), tak estetické služby (jako je péče o kočky a psy). V roce 2006 podle American Pet Products Manufacturers Association v odvětví domácích zvířat dosáhl prodej živých zvířat přibližně 1,6 miliardy dolarů. V průzkumu v USA z roku 2003 pouze 38 % amerických obchodů se zvířaty tvrdilo, že neprodávají žádná živá zvířata (Dallas, 2000).

1.3.1 Prodej morčat v zoo prodejnách

Majitelé obchodů se zvířaty obecně vědí, jak se o zvířata, která prodávají, starat. Ale bohužel existují obchody, které tak dobré nejsou. Většina obchodů nakupuje svá zvířata od nadšenců nebo seriózních chovatelů. Tito lidé se snaží vyšlechtit dokonalá morčata, často pro výstavy. Pokud jejich morčata nesplňují přísná pravidla, jsou v mladém věku vybrána k prodeji (Anonymous, 2004). Proto se ve zverimexech najdou i čistokrevná morčata, která jsou vyřazena z chovu. Morčata jsou v různých barevných rázech a mají různou strukturu srsti (Behrend a Skogstad, 2006). Bohužel existuje i jiný typ chovatelů. Tito lidé se snaží rychle množit ve snaze zbohatnout. Poté moc nevěnují pozornost zdraví a hygieně chovu zvířat. Navíc je mnoho mlád'at odloučeno od své matky, když jsou ještě příliš mladá (Anonymous, 2004).

Morčata dovážena z velkochovů pochází z velkých skupin, kde jsou namíchány samice a samci. Chovy často nejsou hlídány, co se týče množení mezi sebou. Množí se mezi sebou i příbuzný jedinci, což není žádané. Samice bývají unavené, protože rodí bez přestávek mezi jednotlivými vrhy (Švantnerová, 2019).

Pokud se chystáme koupit morče ve zverimexu, nakupujeme pouze v prodejně, která splňuje všechny požadavky na welfare zvířat v jeho péči a zároveň zajišťuje, že tyto informace jsou pro potenciálního majitele volně dostupné (Collins, 2015). Dále je dobré se ujistit, že prostředí, ve kterém morče žije, je čisté, morčata jsou zdravá a dobře udržovaná (Pavia, 2008).

Ve Spojených státech amerických neexistuje žádný federální zákon, který by reguloval chov zvířat ve všech zverimexech. Chceme-li najít zákony, které řeší péči o zvířata v obchodech se zvířaty, musíme se podívat na státní zákony. V současné době existuje stále patnáct států, které nemají žádné zákony, co se týče prodeje a chovu zvířat ve zverimexech. Zákony o obchodech se zvířaty v dalších třiceti pěti státech se velmi liší. Přibližně dvacet států vyžaduje, aby obchody se zvířaty před provozem získaly licenci. Majitel firmy musí požádat o licenci a žádost se často dotazuje například na to, jak majitel bude zvířata chovat a jak o ně bude pečovat. Cena se liší dle státu. Před vydáním licence bude provedena inspekce prostorů. Pokud vše souhlasí, pak majitel získá licenci na prodej živých zvířat (Duncan, 2006).

1.3.2 Historie zoo prodejen ve světě

Jako první opravdové obchody se zvířaty byly obchody, které prodávaly ptactvo. První obchod s ptactvem byl nejspíše ve 40. letech 19. století. Vlastníci jednoho z nejstarších obchodů s ptactvem v USA byli Charles a Henry Reiche. Pocházeli z Německa a prodávali ptactvo v New Yorku zhruba od roku 1843. Autorka našla papírovou stopu o těchto maloobchodech a obchodech s ptactvem, která se zabývala vývozem a dovozem ptactva (Strasser, 2003) a Grier (2006) tvrdí, že mezi lety 1840 a 1930 se postupně rozvinuly všechny prvky moderního odvětví domácích zvířat. V 40. letech 19. století se obchody s ptactvem dostávaly do všech větších amerických měst a postupně vytlačily neformální obchody s ptactvem. V 90. letech 20. století se objevil první moderní obchod se zvířaty, který prodával jak zvířata, tak rozšířenou řadu specializovaných potřeb a vybavení pro usnadnění péče o zvíře.

1.3.3 Historie velkoobchodů v České republice

Vladimír Jedlička, vedoucí chrudimského obchodu Anvateraexo, otevřel již v roce 1989. Vozil krmiva z Holandska. V České republice byla nabídka krmiv velmi malá. Před revolucí pro domácí chov šel sehnat pouze syrský křeček a morče domácí (Slezáková, 2019).

Manželé Jirků si dva roky po listopadové revoluci otevřeli první zverimex v Přerově. Začínali s prodejem akvarijních rybiček (Jirka, 2007).

Dušan Plaček na podzim roku 1991 začínal rozvíjet velkoobchod s chovatelskými potřebami. V 90. letech rozšířil své aktivity na Slovensko a do Ruska. V roce 2004

vznikl v České republice velkoobchod s názvem Superzoo. Počet maloobchodů pod firmou Plaček Group dosáhl čísla 214. V České republice je nyní 65 prodejen Superzoo (czechsuperbrands, 2018).

V roce 1992 byla nejrozsáhlejší obchodní síť Zverimex, to byl obchodní podnik Českého svazu chovatelů. Zverimex pokrýval celé území Čech a Moravy. Dále v České republice byly obchody Komunálních služeb a v Praze pak družstevní prodejny Akvaristika a Akvariijní prodejny Sadů, lesů a zahradnictví hlavního města Prahy. V tomto roce se očekávalo, že v budoucnu bude stále větší podíl soukromých obchodů se zvířaty (Motyčka a Motyčková, 1992).

Firma Petcenter otevřela první obchod v roce 2000 v Průhonicích. Nyní Petcenter má 150 kamenných prodejen po celé České republice (Petcenter.cz, ©2023).

Firma Zvěrokruh první prodejnu otevřela v roce 2001 ve Žďáře nad Sázavou. V současnosti je na území České republiky více než 50 prodejen a zaměstnává kolem 180 osob (zverokruh, ©2014-2022).

2 Cíle a metodika

Cílem bakalářské práce je problematika prodeje a výkupu zájmových morčat v zoo prodejnách. Morče domácí je čím dál tím více žádané jako domácí mazlíček. Dostupnost různých plemen morčat se neustále rozšiřuje. Úroveň odchovu morčat v zoo prodejnách se neustále zlepšuje. Na trhu se můžeme setkat s čím dál tím více plemeny morčat a jejich kříženců.

Bakalářská práce je členěna na část teoretickou a část praktickou. V teoretické části z dostupných zdrojů byl získán základní přehled o chovu morčat, plemenech morčat a zoo prodejnách.

V praktické části byl prováděn výzkum na dané téma pomocí dotazníkového šetření. Cílem dotazníku bylo získat informace o prodeji a výkupu morčat v zoo prodejnách. Byly osloveny prodejny, které se zabývají prodejem morčat. Byly sem zařazeny obchodní řetězce i soukromé obchody. Byly osloveny všechny obchodní řetězce Superzoo, Zvěrokruh a Petcenter. Dále byly osloveny i maloobchody a soukromé obchody, které měly uvedeno, že prodávají morčata domácí.

Dotazník viz příloha 1 byl vytvořen na internetové stránce www.survio.com a posílán přes soukromí e-mail. Na úvod bylo vysvětleno, k čemu dotazník slouží a bylo upozorněno na anonymitu dotazníku. Pro přípravu dotazníku byly využity znalosti z teoretické části této bakalářské práce.

Dotazník se skládal z 28 otázek. Otázky v dotazníku byly uzavřené, polootevřené a otevřené. Žádná otázka nebyla povinná. Dotazník byl anonymní, ale byla možnost vyplnit název obchodního řetězce nebo soukromého obchodu. První část dotazníku se zaměřovala na výkup morčat, druhá část se zaměřovala na prodej morčat koncovému zákazníkovi a třetí část se zabývala chovem morčat v prodejnách.

Celý výzkum trval přibližně 2 měsíce. Na dotazník odpovědělo 85 respondentů. Návratnost odpovědí byla pod 50 %. Každá otázka byla rozepsaná. Získaná data byla zpracovaná pomocí MS Excel 2016. Data byla daná do tabulek a grafů pro větší přehlednost. Každá z položených otázek byla rozepsaná a byly stručně popsány odpovědi, ze kterých se udělalo shrnutí.

3 Dotazníkové šetření

Dotazník viz příloha č. 1 se skládal z 28 otázek a zaměřoval se na obchodní řetězce a soukromé obchody, které se zabývají prodejem zvířat, krmiv a jejich příslušenstvím. Bylo osloveno co nejvíce zoo prodejen a získané výsledky byly zpracovány pomocí tabulek a grafů.

3.1 Výsledky a diskuse

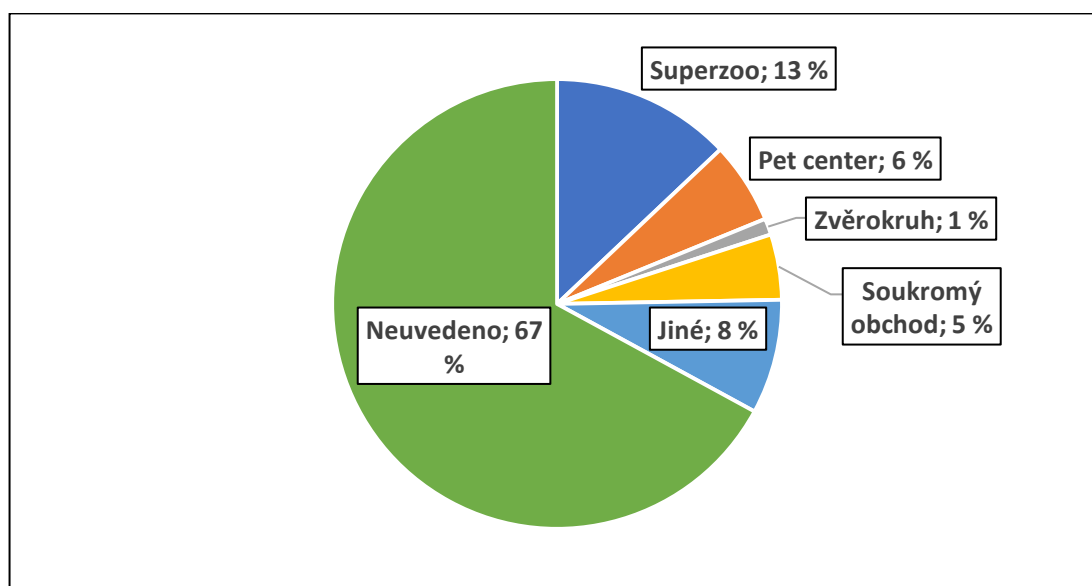
Otázka č. 1: Název zoo prodejny.

První otázka nebyla povinná a byla otevřená. Respondenti mohli uvést název obchodního řetězce či soukromého obchodu, ve kterém pracují nebo jej vlastní.

Tabulka 12: Název zoo prodejny

Odpověď	Počet	Procenta
Superzoo	11	13 %
Pet center	5	6 %
Zvěrokruh	1	1 %
Soukromý obchod	4	5 %
Jiné	7	8 %
Neuvedeno	57	67 %
Celkem	85	100 %

Graf 1: Název zoo prodejny

Na tuto otázku neodpovědělo 67 % respondentů. Superzoo je jeden z největších obchodních řetězců u nás a tuto odpověď uvedlo 13 % respondentů.

Dle Czechsuperbrads (2018) bylo v roce 2018 v České republice 65 prodejen Superzoo a zaměstnávali téměř 416 zaměstnanců a podle Superzoo.cz (©2010-2023) je v tomto roce již 160 prodejen po celé České republice. Odpověď jiné zahrnuje menší obchodní řetězce a činí 8 %. Petcenter je druhý největší obchodní řetězec a činí 6 %. Dle Petcenter.cz (©2023) má tato firma v tomto roce 116 prodejen po celé České republice. Soukromé obchody většinou morčata neprodávají, tuto odpověď uvedlo pouze 5 % respondentů a 1 % respondentů uvedlo název obchodu Zvěrokruh. Dle Zverokruh (©2014-2022) má tato firma v tomto roce 42 poboček a je tu již 25 let.

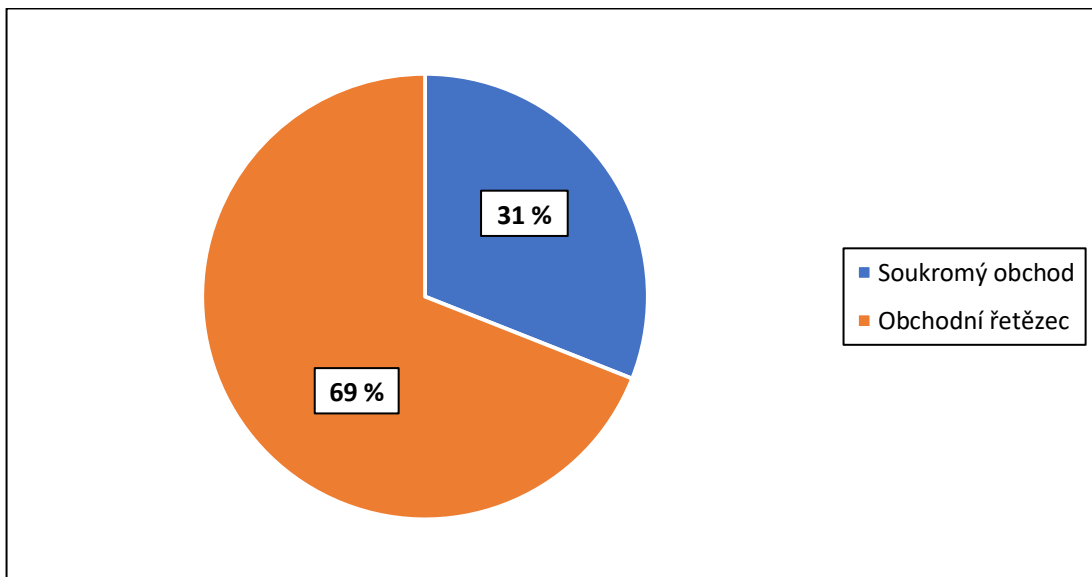
Otázka č. 2: Jedná se o soukromý obchod nebo obchodní řetězec?

Otázka č. 2 byla uzavřená, respondenti měli na výběr ze dvou odpovědí, zda pracují v obchodním řetězci nebo vlastní či pracují v soukromém obchodě.

Tabulka 13: Soukromí obchod nebo obchodní řetězec

Odpověď	Počet	Procenta
Soukromý obchod	26	31 %
Obchodní řetězec	59	69 %
Celkem	85	100 %

Graf 2: Soukromí obchod nebo obchodní řetězec

Otázka č. 2 ukazuje, že 69 % respondentů pracuje v obchodním řetězci a zbylých 31 % respondentů vlastní nebo pracuje v soukromém obchodě. Podle odpovědí většina obchodních řetězců má v nabídce prodej morčat a soukromé obchody morčata

v nabídce mají po málu. Podle Nováková (2016) obchodní řetězce mají jednu hlavní výhodu, a tou je cena, která bývá nižší a druhou výhodou je, že výběr zde bývá větší než u soukromých obchodů. Výhoda u soukromých obchodů je hlavně komunikace se zákazníkem, kdy i zaměstnanci lépe poradí.

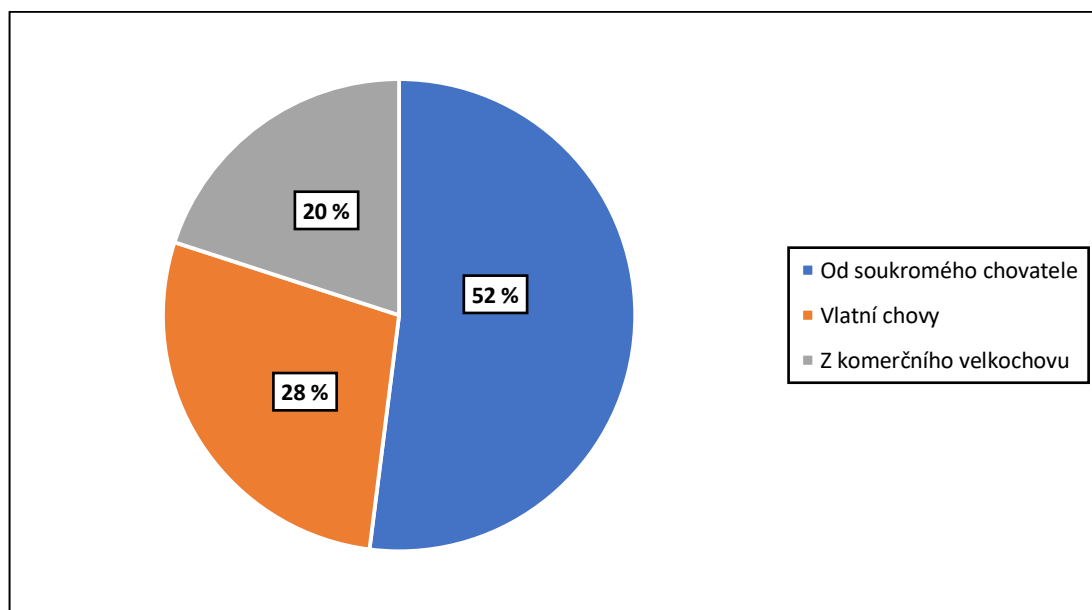
Otázka č. 3: Odkud vykupujete morčata?

Otázka č. 3 byla uzavřená. Na výběr bylo z možností, zda obchody vykupují morčata od soukromých chovatelů, mají vlastní chovy, anebo odkupují morčata z komerčních velkochovů.

Tabulka 14: Výkup morčat

Odpověď	Počet	Procenta
Od soukromého chovatele	44	52 %
Vlatní chovy	24	28 %
Z komerčního velkochovu	17	20 %
Celkem	85	100 %

Graf 3: Výkup morčat

Většina obchodů vykupuje morčata od soukromého chovatele, anebo mají vlastní chovy. Od soukromého chovatele vykupuje 52 % respondentů a vlastní chov má 28 % respondentů. Zbylí respondenti morčata vykupují z komerčních velkochovů, a to činí 20 %. Podle Wit (2004) zvířata nabízená soukromými chovateli jsou většinou kvalitní a mají výborné zdraví, protože chovatelé na kvalitu a zdraví chovu dohlíží.

Komerční velkochovy většinou nedbají na kvalitní chov, protože morčata chovají kvůli snadnému zisku. Morčata bývají držena pohromadě ve velkém počtu na příliš malém prostoru a mohou se tu objevit i různé nemoci. Pokud se jedná o vlastní chovy, mohou být špatné i dobré. Záleží na zkušenostech a zodpovědnosti daných lidí, kteří se starají o chov morčat.

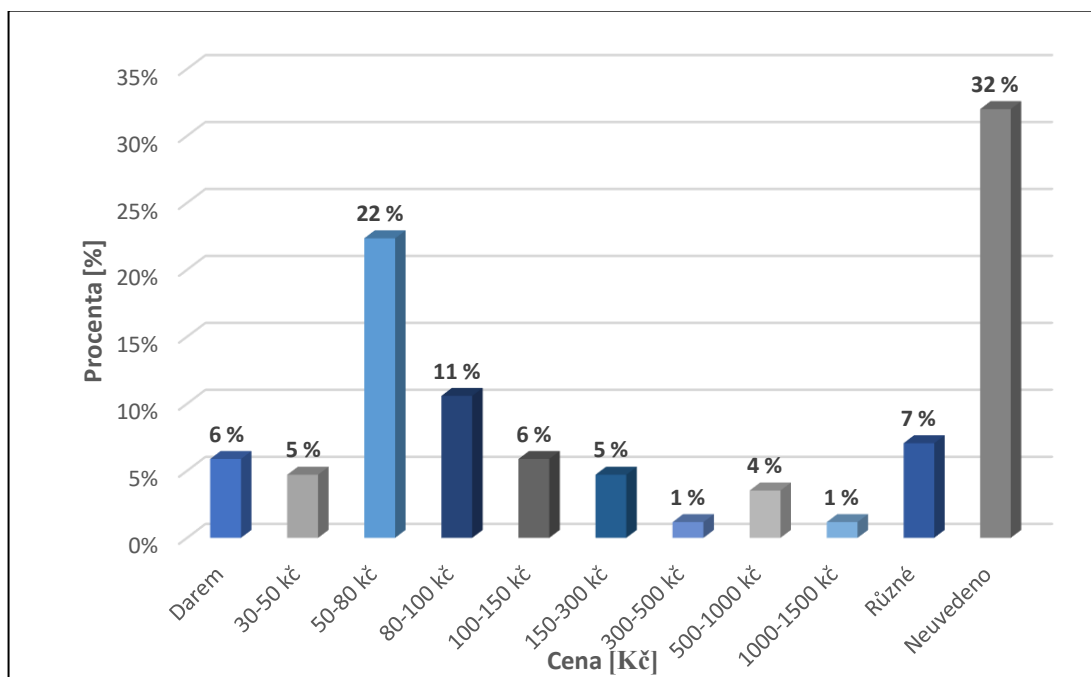
Otázka č. 4: Za kolik vykupujete jedno morče?

Otázka č. 4 byla otevřená. Účelem otázky bylo zjistit, za kolik se průměrně vykupuje jedno morče.

Tabulka 15: Cena za jedno vykoupené morče

Odpověď	Počet	Procenta
Darem	5	6 %
30-50 Kč	4	5 %
50-80 Kč	19	22 %
80-100 Kč	9	11 %
100-150 Kč	5	6 %
150-300 Kč	4	5 %
300-500 Kč	1	1 %
500-1 000 Kč	3	4 %
1 000-1 500 Kč	1	1 %
Různé	6	7 %
Neuvedeno	28	32 %
Celkem	85	100 %

Graf 4: Cena za jedno vykoupené morče

Respondenti mohli uvést, za kolik vykupují jedno morče. Pouze 6 % obchodních řetězců a soukromých obchodů odebírá morčata zdarma nebo je přijímá darem. U soukromých obchodů se ceny oproti obchodním řetězcům velmi lišily. Soukromé obchody vykupují morčata za více a cena se liší podle plemene. Průměrná cena za jedno morče se pohybuje v rozmezí mezi 500-1500 Kč. U obchodních řetězců je cena nižší a průměrně se pohybuje kolem 100 Kč za jedno morče. Odpověď neuvedlo 32 % respondentů. Nejčastější odpověď byla 50-80 Kč za jedno morče, tuto odpověď uvedlo 22 % respondentů. Druhá nejčastější odpověď byla 80-100 Kč s 11 %. Třetí nejčastější odpověď byla 100-150 Kč s 6 %. Podle Superzoo.cz (©2010-2023) se cena za hladkosrsté morče pohybuje od 179 Kč, za morče plemene teddy je cena od 459 Kč, za skinny morče je cena od 1 299 Kč a za rozetové morče je cena od 179 Kč.

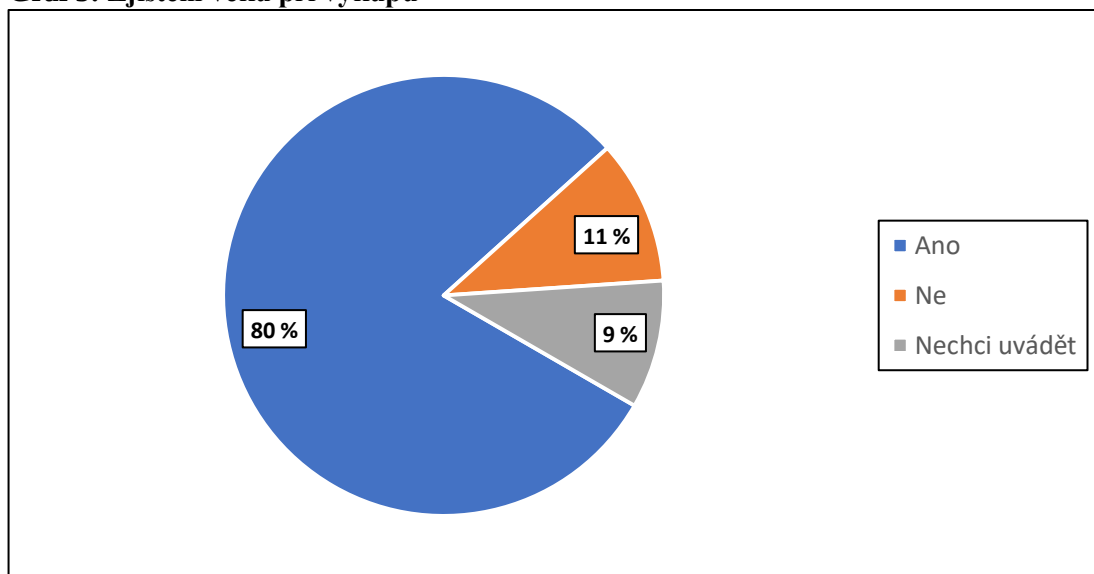
Otázka č. 5: Zjišťujete si věk morčete při výkupu?

Otázka č. 5 byla uzavřená. Na výběr bylo z odpovědí ano, ne a nechci uvádět. Otázka mířila na to, zda si respondenti zjišťují při výkupu věk morčat.

Tabulka 16: Zjištění věku při výkupu

Odpověď	Počet	Procenta
Ano	68	80 %
Ne	9	11 %
Nechci uvádět	8	9 %
Celkem	85	100 %

Graf 5: Zjištění věku při výkupu

Celých 80 % respondentů si věk při výkupu morčete zjišťuje. Pouhých 11 % respondentů si věk při výkupu morčete nezjišťuje a 9 % respondentů odpověď neuvedlo. Podle Velenská (2009) ideální věk, kdy mládě morčete od matky odebrat je ve 3-4 týdnech, při váze minimálně 250 g, a pak se již může prodávat a podle Wit (2004) je důležité si pořídit pouze odstavené morče a jsou to morčata, která jsou starší 5 týdnů a váží nejméně 300 g.

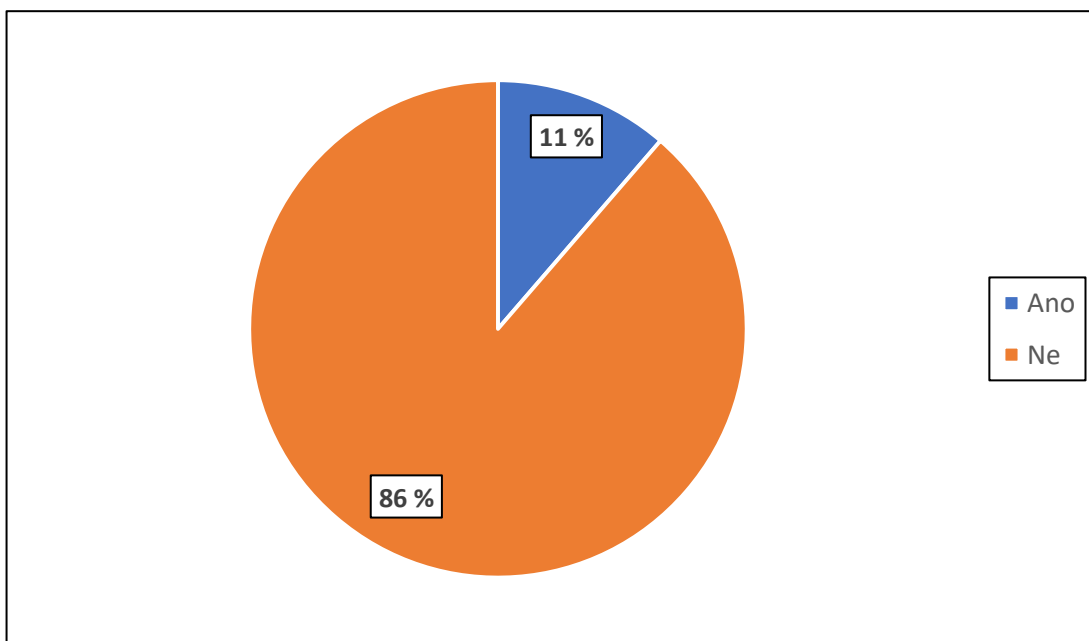
Otázka č. 6: Vykupujete dospělá morčata?

Otázka č. 6 byla uzavřená a na výběr bylo pouze z odpovědí ano nebo ne. Otázka míří na to, zda obchodní řetězce a soukromé obchody vykupují i dospělá morčata nebo pouze mláďata.

Tabulka 17: Vykupování dospělých morčat

Odpověď	Počet	Procenta
Ano	12	11 %
Ne	73	86 %
Celkem	85	100 %

Graf 6: Vykupování dospělých morčat

Odpověď ne zvolilo 86 % respondentů. Zbýlých 11 % zvolilo odpověď ano. Do poznámek respondenti uvedli, že dospělá morčata si na člověka hůře zvykají a hůře si zvykají na nový domov. Dospělí samci, pokud nejsou ze stejného vrhu, se nesnesou a jsou vůči sobě agresivní (Verhallen, 1999) a podle Birmelin a Weglerová (2008)

kolem 5. až 7. týdne věku se morče nejsnáze ochočuje. Mladé morče nemá zafixovanou žádnou špatnou zkušenost s člověkem. Dospělé morče se může člověka bát díky špatným zkušenostem a není pak šance jej ochočit.

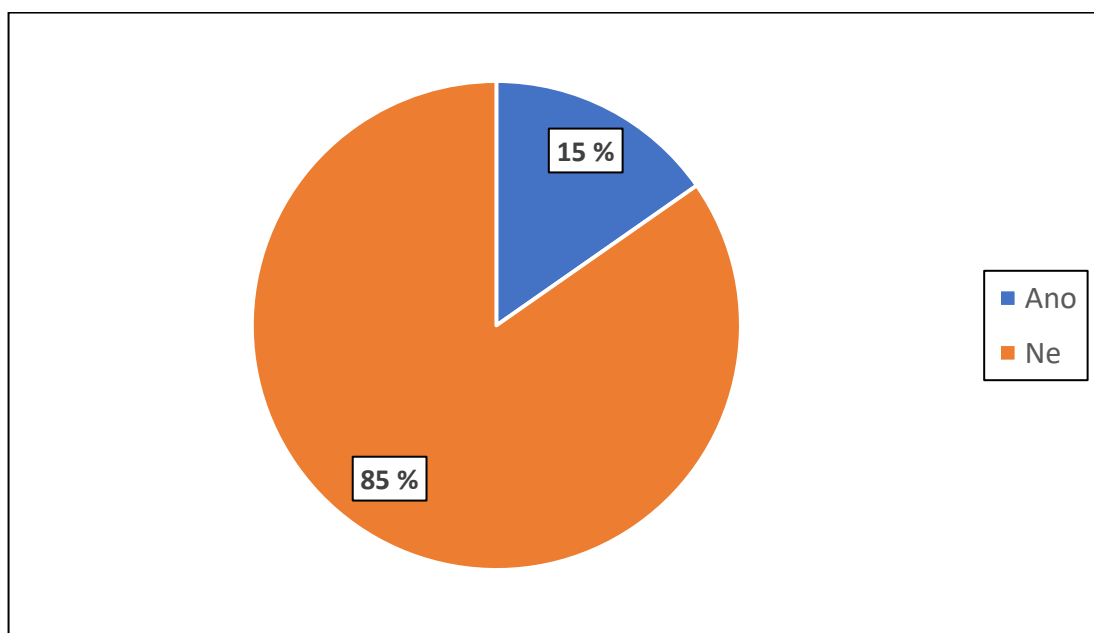
Otázka č. 7: Záleží na tom, zda má morče rodokmen?

Otázka č. 7 byla uzavřená a na výběr bylo z možností ano nebo ne. Otázka měla zjistit, zda respondenti dbají na to, zda má morče rodokmen a průkaz původu.

Tabulka 18: Důležitost rodokmenu morčete

Odpověď	Počet	Procenta
Ano	13	15 %
Ne	72	85 %
Celkem	85	100 %

Graf 7: Důležitost rodokmenu morčete

Více než polovině respondentů na rodokmenu morčete nezáleží a nevyžadují ho. Odpověď ano zvolilo 15 % respondentů a tuto možnost zvolily pouze soukromé obchody. Odpověď ne zvolilo 85 % respondentů a patří sem obchodní řetězce a zbylé soukromé obchody. Podle Rodent.cz (©2004-2023) průkaz původu obsahuje chovatele, organizaci, kde je chovatel řádným členem a informace o zvířeti. Tyto informace zahrnují plemeno, pohlaví, barvu srsti, barvu očí, datum narození, počet narozených a odchovaných mláďat a rodokmen. Ten umožňuje analyzovat historii morčete i několik generací zpět. Díky průkazu původu se morčata mohou vystavovat.

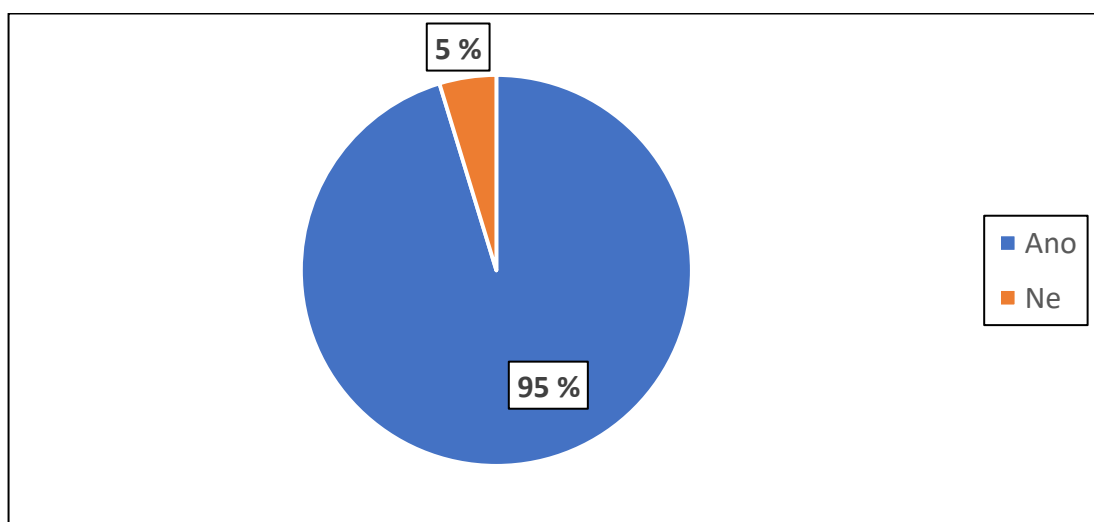
Otázka č. 8: Kontrolujete zdravotní stav při výkupu?

Otázka č. 8 se zaměřuje na kontrolu zdravotního stavu morčat při jejich výkupu. Tato otázka byla uzavřená a bylo na výběr z možností ano nebo ne.

Tabulka 19: Kontrola zdravotního stavu při výkupu

Odpověď	Počet	Procenta
Ano	81	95 %
Ne	4	5 %
Celkem	85	100 %

Graf 8: Kontrola zdravotního stavu při výkupu

Celých 95 % respondentů zvolilo odpověď ano. Zbýlých 5 % respondentů zvolilo odpověď ne. Podle Altman (1999) je důležité před výkupem zkontrolovat zdravotní stav zvířete. Oči by měly být lesklé a trochu vlhké, bez výtoků a zalepení. Oční a nosní okolí by mělo být čisté a bez strupů. Zuby by měly jevit přiměřené známky opotřebení. Řezáky by neměly být příliš dlouhé. Drápy by měly být ošetřené, přední a zadní nohy by měly být bez otoků a zánětů. V srsti se nesmí nacházet paraziti, holá místa apod.

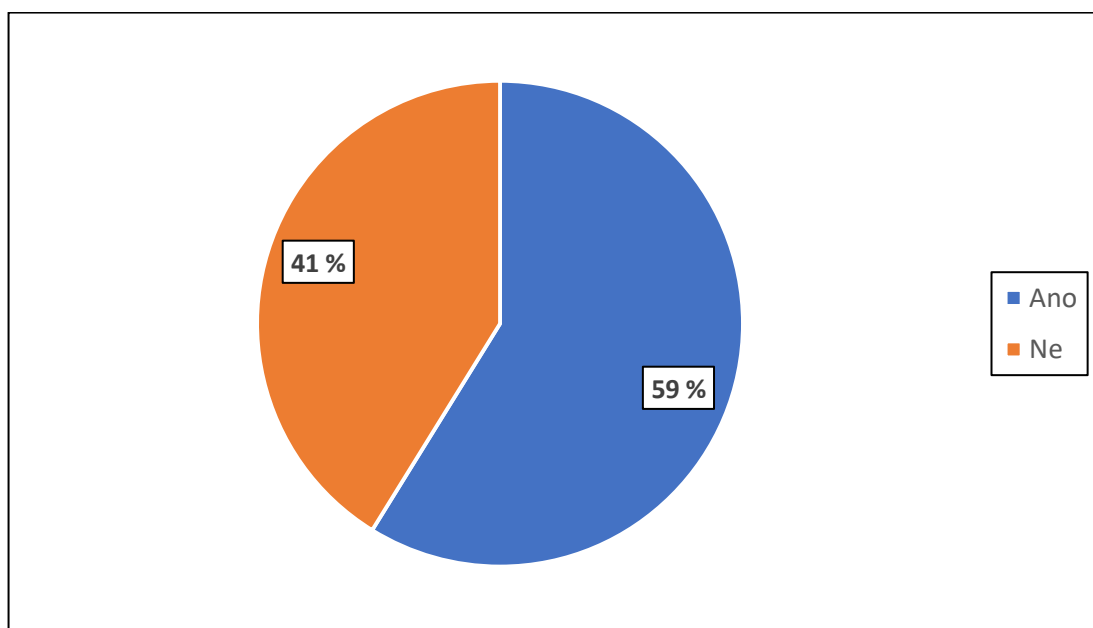
Otázka č. 9: Ošetřujete morče po výkupu?

Otázka č. 9 byla uzavřená a na výběr bylo z možností ano nebo ne. Zaměřuje se na preventivní ošetření po jejich výkupu.

Tabulka 20: Ošetření morčete po výkupu

Odpověď	Počet	Procenta
Ano	50	59 %
Ne	35	41 %
Celkem	85	100 %

Graf 9: Ošetření morčete po výkupu

Odpověď ano zvolilo 59 % a zbylých 41 % respondentů zvolilo odpověď ne. Do poznámek několik respondentů uvedlo, že morčata neošetřují, protože morčata ošetřují jejich chovatelé. Zbylí respondenti morčata neošetřují vůbec. Podle Velenská (2011) je prevence, stejně jako u lidí, nejlepším způsobem, jak se vyhnout zdravotním komplikacím. K prevenci patří i výběr zdravého a silného jedince, správně vedený chov a pestrá výživa, hygienické podmínky a v neposlední řadě preventivní ošetření.

Otázka č.10: Pokud morče ošetřujete, uveďte jak.

Otázka č. 10 směřovala na respondenty, kteří zvolili u otázky č. 9 odpověď ano. Otázka byla otevřená a respondenti mohli uvést, jak morče po výkupu ošetřují.

Odpovědělo 34 respondentů. Některé odpovědi se opakovaly. Nejvíce se opakovalo, že morčatům zastříhují drápy, vyčesávají je a morče následně vykoupají. Kontroluje se zdravotní stav celkově, hlavně stav očí, zubů a uší. Oči a uši se jim vyčistí. Jeden respondent uvedl, že se preventivní ošetření proti parazitům neprovádí z finančních důvodů. Více respondentů odpovědělo, že se ošetřuje pouze v případě, kdy je nemoc u morčete zjevná. Preventivně je morčatům podáván vitamín C. Někteří respondenti preventivně používají spreje na parazity a přípravky proti plísním. Dále někteří respondenti uvedli, čím daný problém řeší. Proti plísním se opakovala odpověď Acidomid K. Podle zverokruh (©2014-2022) je Acidomid K preventivní přípravek proti množení patogenních bakterií, plísní a hlavně kokciidií. Tento přípravek je určen hlavně pro králíky, ale může se použít preventivně i pro morče.

Respondenti v tomto dělají chybu při ošetření, protože na léčbu plísňových onemocnění je potřeba použít jiné přípravky. Dále respondenti proti parazitům podávají pomocí pipety Advocate. Proti plísním je podáván Biopirox a Arpalit používají proti všenkám. Někteří respondenti na plísně používají Clotrimazol nebo Imaverol. Jeden respondent uvedl, že na ospalky v očích používá borovou vodu. Poté se opakovala odpověď, že morče se preventivně přesune do karantény a sleduje se jeho stav.

Podle Velenská (2011) při projevu nemoci či vážnějších problémech je třeba zvážit odbornou pomoc veterinárního lékaře. Preventivně lze proti vnějším parazitům nanést přípravek Frontline nebo Arpalit. Morče se může preventivně vykoupat, použít u toho speciální šampon na morčata a následně morče vyčesat. Zastříhávání drápů by se mělo provádět jednou za jeden až dva měsíce. Preventivně se podává vitamin C, který si morče nedokáže vyrobit samo a získává ho z potravy a podle Birmelin (2012) se na plísně používá Ecosin, Biopirox a Arpalit proti všenkám. Na vnitřní parazity se používá Annovet a Advocate.

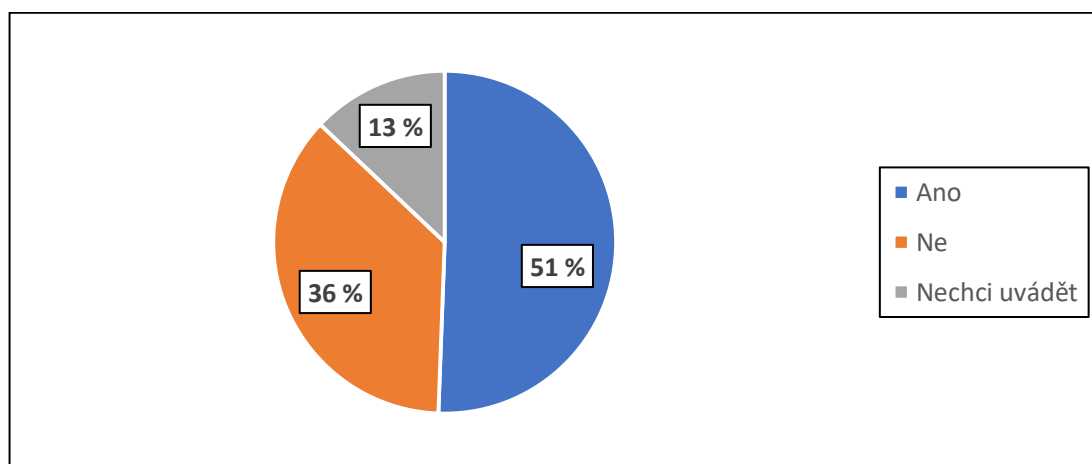
Otázka č. 11: Dáváte morčata po výkupu do karantény?

Otázka č. 11 byla uzavřená. Na výběr bylo z odpovědí ano, ne a nechci uvádět.

Tabulka 21: Karanténa po výkupu

Odpověď	Počet	Procenta
Ano	43	51 %
Ne	31	36 %
Nechci uvádět	11	13 %
Celkem	85	100 %

Graf 10: Karanténa po výkupu

Karanténa po výkupu by měla být nedílnou součástí u každého zvířete. Pouze 51 % respondentů zvolilo odpověď ano, 36 % respondentů odpovědělo, že do karantény morče po výkupu nedává a 13 % respondentů odpověď neuvedlo. Podle Scotlandshealthyanimals.scot (2022) můžeme zvířata, která jsou již v chovu chránit tím, že nově přichozí zvířata dáme na nějakou dobu do karantény. Karanténa by měla být oddělená a co nejvíce vzdálená od zdravých zvířat. Zaměstnanci by měli používat ochranné prostředky při manipulaci se zvířaty v karanténě. Zvířata v karanténě by se měla pravidelně kontrolovat, zda nemají příznaky nemoci.

Otázka č. 12: Pokud ano, jak dlouho karanténa trvá?

Pokud respondent u otázky č. 11 zvolil odpověď ano, mohl zde uvést, jak dlouho karanténa morčete trvá. Tato otázka byla otevřená.

Na tuto otázku odpovědělo 36 respondentů. Nejvíce se opakovala odpověď 7 dní, uvedlo ji 19 respondentů. Druhá nejčastější odpověď byla 14 dní, odpověď zvolilo 8 respondentů. Další opakující se odpověď byla, že záleží na tom, odkud morče je a poté si stanoví dobu trvání karantény. Dále zde uvedli respondenti odpovědi 3 dny, 4 dny, 7-10 dní, 10 dní, 1-2 týdny, 3-4 týdny a nejvíce 2 měsíce. Podle Happycavy.com (2012) by měla karanténa u morčete trvat 2 až 3 týdny. Doba trvání karantény by měla pokrývat inkubační dobu nejakutnějšího infekčního onemocnění nebo dobu, po kterou mají být obdrženy výsledky testů na nemoc.

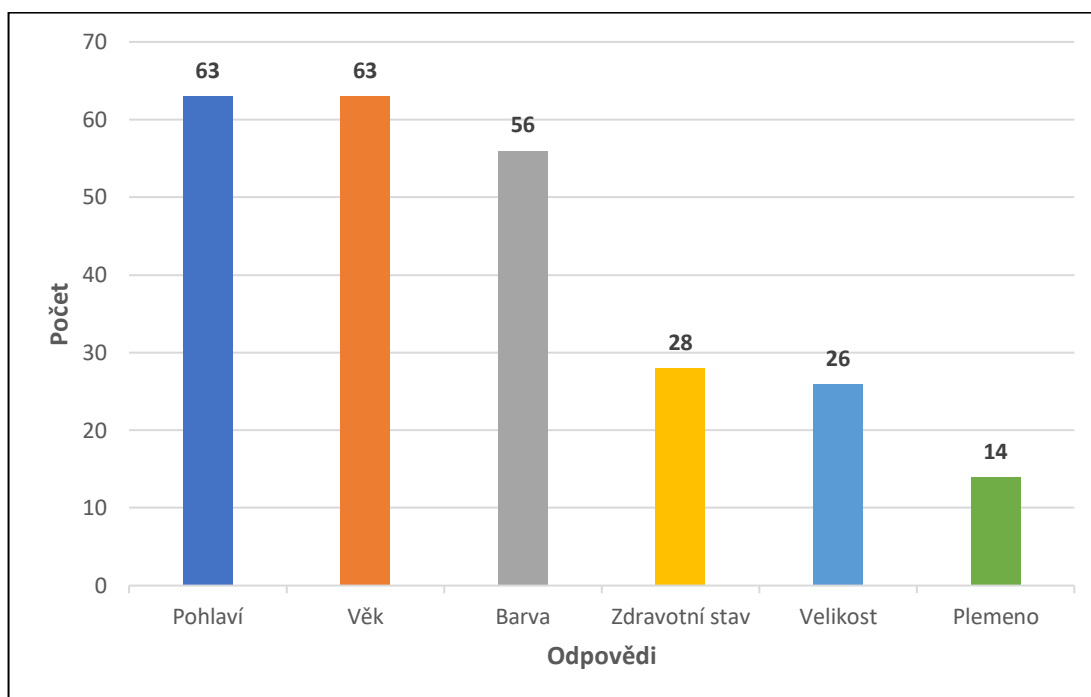
Otázka č. 13: Jaký má zákazník preference při výběru morčete?

Tato otázka byla uzavřená a respondenti měli vybrat, jaké má zákazník preference při výběru morčete. Na výběr bylo z možností plemeno, velikost, zdravotní stav, věk, barva a pohlaví. Respondenti mohli vybrat více odpovědí najednou.

Tabulka 22: Preference zákazníka

Odpověď	Počet
Pohlaví	63
Věk	63
Barva	56
Zdravotní stav	28
Velikost	26
Plemeno	14

Graf 11: Preference zákazníka

Pohlaví a věk vybralo nejvíce respondentů, a to 63. Třetí nejčastější odpověď byla barva, tu zvolilo 56 respondentů. Čtvrtá odpověď byla zdravotní stav a tu zvolilo 28 respondentů. Pátá odpověď byla velikost a tu zvolilo 26 respondentů. Nejméně zvolená odpověď byla plemeno morčete, tu zvolilo pouze 14 respondentů. Podle Behrendová (2018) samec bývá větší a aktivnější než samice. Samice bývají přitulnější a v dospělosti se mezi sebou lépe snesou než samci. Lepší je si pořídit mládě než dospělé morče, které si lépe zvykne na nový domov. Morčata existují ve spoustě barevných rázech. Nemocné morče od zdravých lze dobře rozeznat. Nemocné se chová atypicky. Velikost se odvíjí od plemene morčete. Cuy morče je mnohem větší než klasické morče. Nejčastější plemena na výběr v zoo prodejnách jsou hladkosrstá a rozetová morčata. Nejčastěji se zde vyskytují kříženci různých plemen.

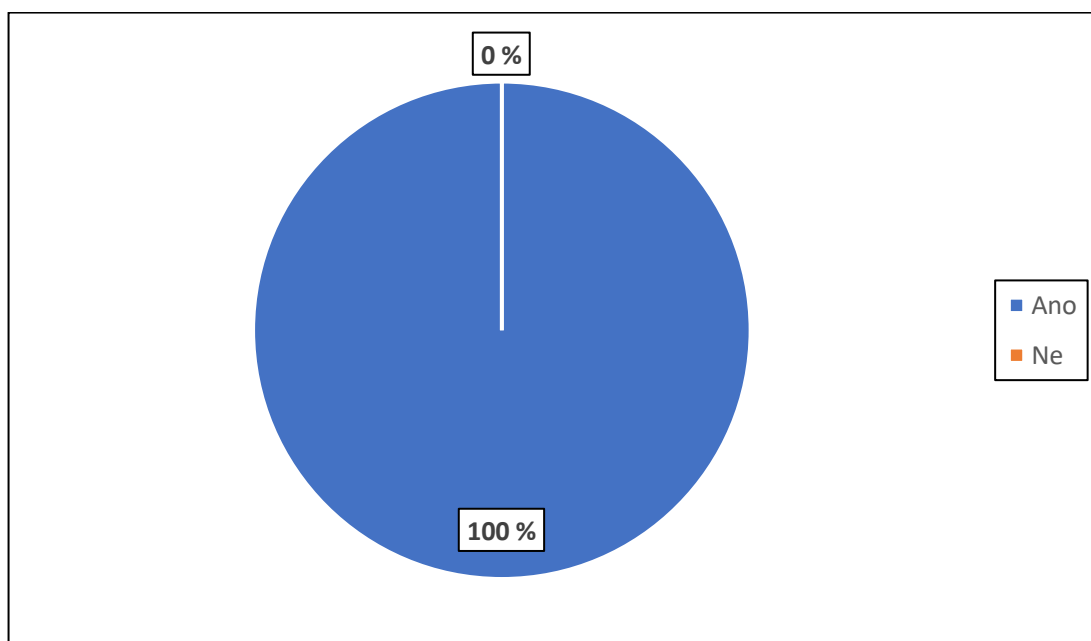
Otázka č. 14: Dáváte zákazníkům rady, jak se o morče starat?

Otázka č. 14 byla uzavřená. Na výběr bylo z odpovědí ano nebo ne.

Tabulka 23: Rady zákazníkům

Odpověď	Počet	Procenta
Ano	85	100 %
Ne	0	0 %
Celkem	85	100 %

Graf 12: Rady zákazníkům

Všichni respondenti zvolili odpověď ano. Všichni respondenti dávají zákazníkovi rady o tom, jak se o morče dobře starat. Nikdo nezvolil odpověď ne. Podle Altman (2006) je péče o morče mimořádně snadná. Morčata není nutno koupat. U dlouhosrstých morčat je potřeba dbát a starat se o jejich srst. Takové morče je potřeba česat. Morče potřebuje na den přibližně 16 mg vitamínu C, který se jim musí poskytnout formou zeleniny nebo pomocí kompletních krmných směsí. Vitamin C existuje i ve formě kapek. Důležité je také neustálý přístup k senu a k čerstvé vodě. Voda by se měla měnit každý den. Pokud je voda v misce, tak podle znečištění i častěji. Morče přijme kolem 60 g potravy denně. Z čehož většina by měla tvořit právě seno. Důležité je morče udržovat v čistotě a minimálně jednou týdně jim vyměnit podestýlku, dle potřeby i častěji.

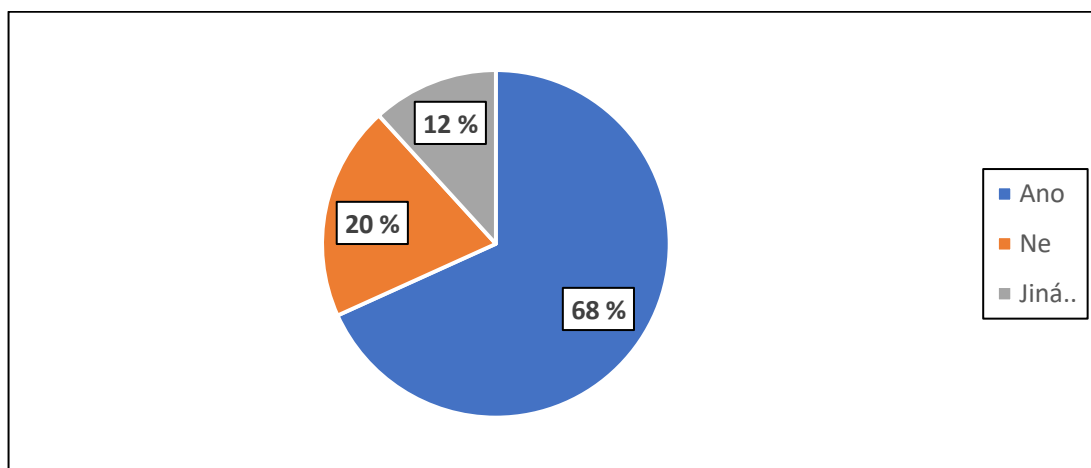
Otázka č. 15: Mají zákazníci při koupi zájem o informace o chovu morčat?

Otázka č. 15 byla polootevřená a měla na výběr ze tří odpovědí. Ano, ne a odpověď jiná, do které respondent mohl uvést svoji odpověď na položenou otázku.

Tabulka 24: Zájem o informace

Odpověď	Počet	Procenta
Ano	58	68 %
Ne	17	20 %
Jiná..	10	12 %
Celkem	85	100 %

Graf 13: Zájem o informace

Odpověď ano zvolilo 68 % respondentů. Většina zákazníků má zájem o informace, které je informují o chovu morčat. Odpověď ne zvolilo 20 % respondentů a rozepsalo se 12 % respondentů.

Většina odpovědí se shodovala, že záleží na typu zákazníka. Jeden respondent uvedl, že se snaží říct co nejvíce informací a morčata po jednom neprodávat. Respondenti dávají rady i ze svých vlastních zkušeností. Někteří zákazníci, i přes snahu, o informace moc zájem nemají a nezajímají je. Málokdy si zákazník nechá kvalitně poradit a ani se radami neřídí. Podle Wit (2004) dobré prodejny často nabízejí vlastní informační příručky o zvířatech, které nabízejí ke koupi. Je dobré koukat na to, zda personál dokáže odborně poradit, ale vždy je lepší požádat o radu a doporučení zkušeného chovatele.

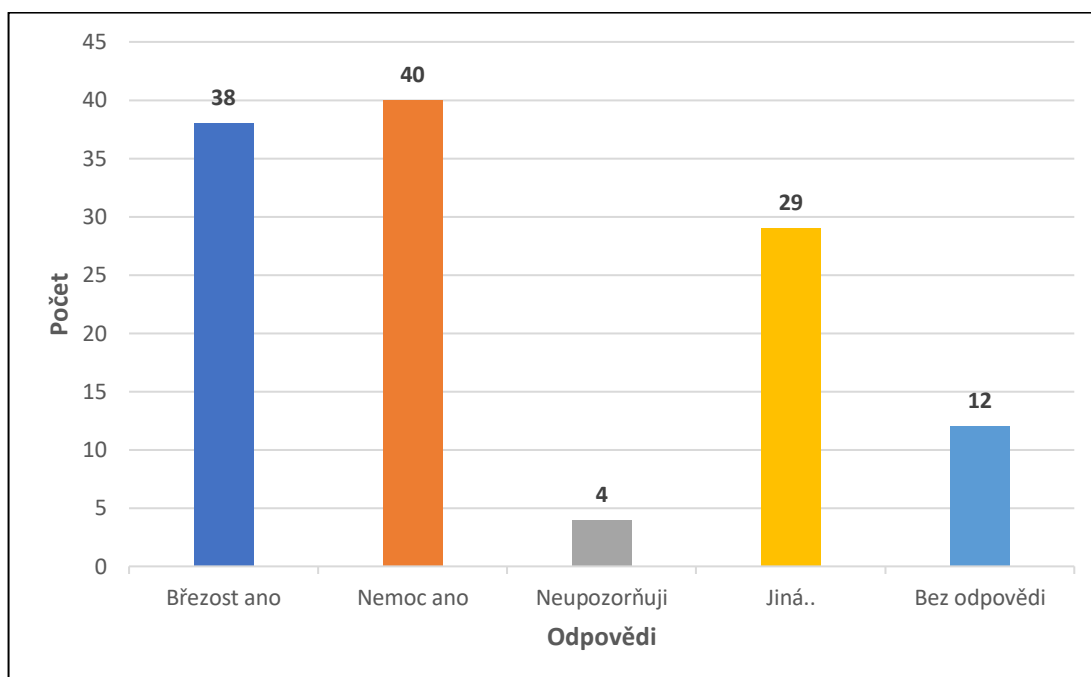
Otázka č. 16: Upozorňujete zákazníka, když je morče nemocné či březí?

Otázka č. 16 byla polootevřená. Otázka mířila na to, zda respondenti upozorňují zákazníka na nemocné či březí morče, když ho chtějí prodávat. První možnost byla, že na březost upozorňují. Druhá, že na nemoc upozorňují a třetí, že neupozorňují vůbec, anebo mohl respondent uvést svoji odpověď. Respondent mohl vybrat více odpovědí.

Tabulka 25: Informace pro zákazníka o stavu morčete

Odpověď	Počet
Březost ano	38
Nemoc ano	40
Neupozorňuji	4
Jiná..	29
Bez odpovědi	12

Graf 14: Informace pro zákazníka o stavu morčete

Většina respondentů uvedla, že na březost a nemoc morčat při koupi upozorňuje. 38 respondentů na březost upozorňuje a 40 respondentů uvedlo, že na nemoc morčete upozorňuje. Nemocná ani březí morčata respondenti neprodávají, taková morčata jdou do karantény nebo jsou oddělená, to uvedlo 29 respondentů. Pouze 4 respondenti na nemoc ani březost morčete zákazníka neupozorňují a 12 respondentů neuvedlo žádnou odpověď. Podle Alza.cz (2021) je třeba sledovat i ty nejmenší změny chování, které jsou typické pro zdravého jedince. Zdravý jedinec je aktivní a má chuť k jídlu, nemá strupy a holá místa v srsti nebo parazity. Srst má přirozeně lesklou a nemá ji naježenou. Nemocné morče je atypické, těžce dýchá, má výtok z dutin nebo má střevní potíže. Často takové morče sedí v rohu a ničeho si nevšímá. Na první pohled lze rozeznat zdravého jedince od nemocného a podle Anonymous (2004) březí morče na první pohled, v prvních týdnech (kolem 1,5 měsíce) březosti, moc poznat nejde. Březost můžeme poznat podle příliš velkého přibírání na váze v krátkém časovém úseku nebo pohmatem břicha, kdy březí samice má břicho tvrdší a celkově má tvar hrušky.

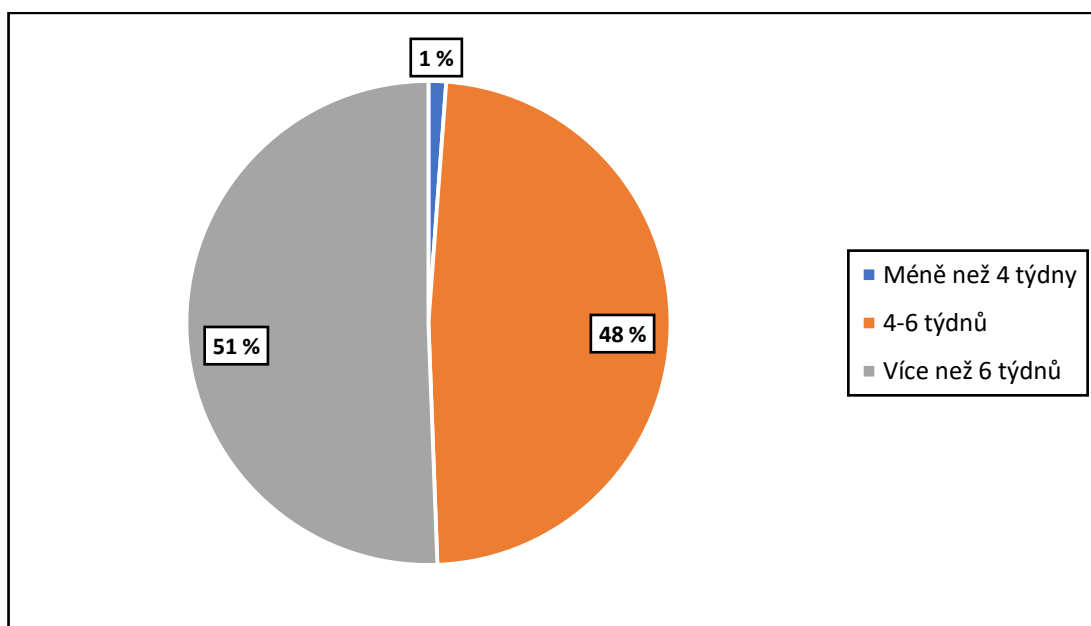
Otázka č. 17: V jakém věku nejdříve prodáváte morče?

Tato otázka byla uzavřená a měla na výběr ze tří odpovědí. První odpověď byla více než 6 týdnů, druhá 4-6 týdnů a třetí méně než 4 týdny. Účelem této otázky bylo zjistit, v kolika nejdříve zoo prodejny prodávají mláďata morčat.

Tabulka 26: Věk mlád'at při prodeji

Odpověď	Počet	Procenta
Méně než 4 týdny	1	1 %
4-6 týdnů	41	48 %
Více než 6 týdnů	43	51 %
Celkem	85	100 %

Graf 15: Věk mlád'at při prodeji

Nejvíce respondentů zvolilo odpověď více než 6 týdnů, zvolilo ji 51 % respondentů. Druhá nejčastější odpověď byla 4-6 týdnů, tu zvolilo 48 % respondentů a 1 % respondentů zvolilo odpověď méně než 4 týdny. Podle Velenská (2011) by se morče mělo nechat u matky minimálně 4 týdny. Po odstavu se mládě může prodávat.

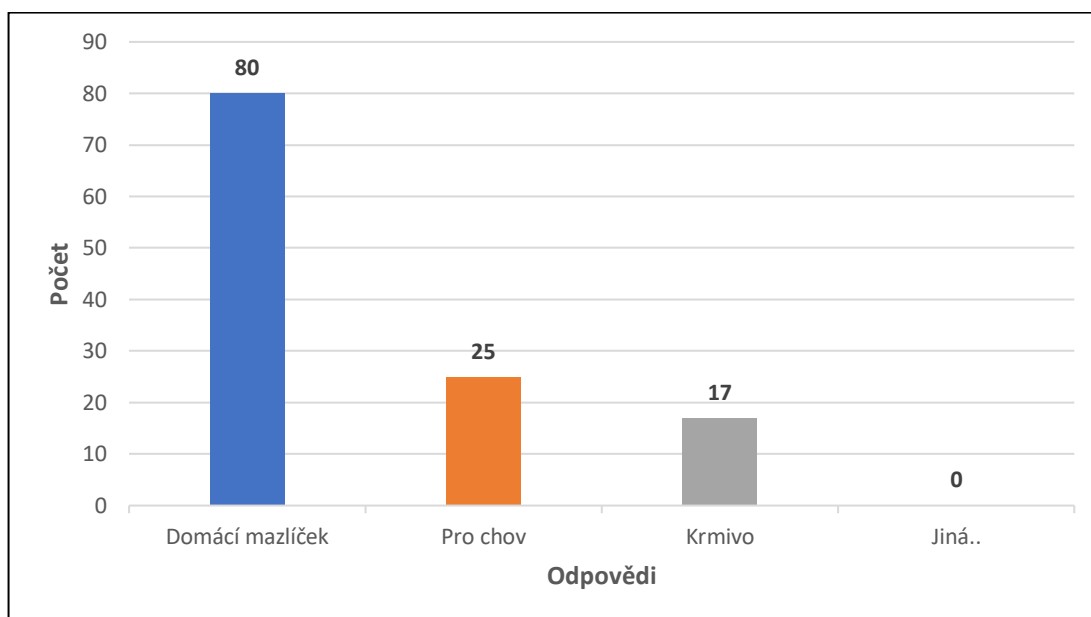
Otázka č. 18: Za jakým účelem si zákazníci morče pořizují?

V otázce č. 18 mohli respondenti vybrat více odpovědí a tato otázka byla polootevřená. Cílem otázky bylo zjistit, za jakým účelem si zákazník morče pořizuje. Bylo na výběr z odpovědí domácí mazlíček, pro chov, krmivo a odpověď jiná, kam mohl respondent napsat svoji odpověď.

Tabulka 27: Účel pořízení morčete

Odpověď	Počet
Domácí mazlíček	80
Pro chov	25
Krmivo	17
Jiná..	0

Graf 16: Účel pořízení morčete

Celých 80 respondentů uvedlo, že si zákazník pořizuje morče jako domácího mazlíčka, 25 respondentů uvedlo, že si zákazník pořizuje morče pro svůj chov a 17 respondentů vybralo odpověď, pořízení morčete na krmivo. Žádný respondent neuvedl svoji odpověď. Podle Smith, A. Ch. (2018) je po morčatech velká poptávka. Nejsou příliš náročná na chov, a proto jsou nejvíce poptávána jako domácí mazlíčci. Jejich chov není příliš náročný. V zoo prodejnách nejsou ve většině případů k vidění čistokrevná plemena morčat a nestává se často, aby měly průkaz původu, který je důležitý na chov pro účely výstav a chov v chovatelské stanici. Na chov se morčata pořizují převážně u soukromých chovatelů.

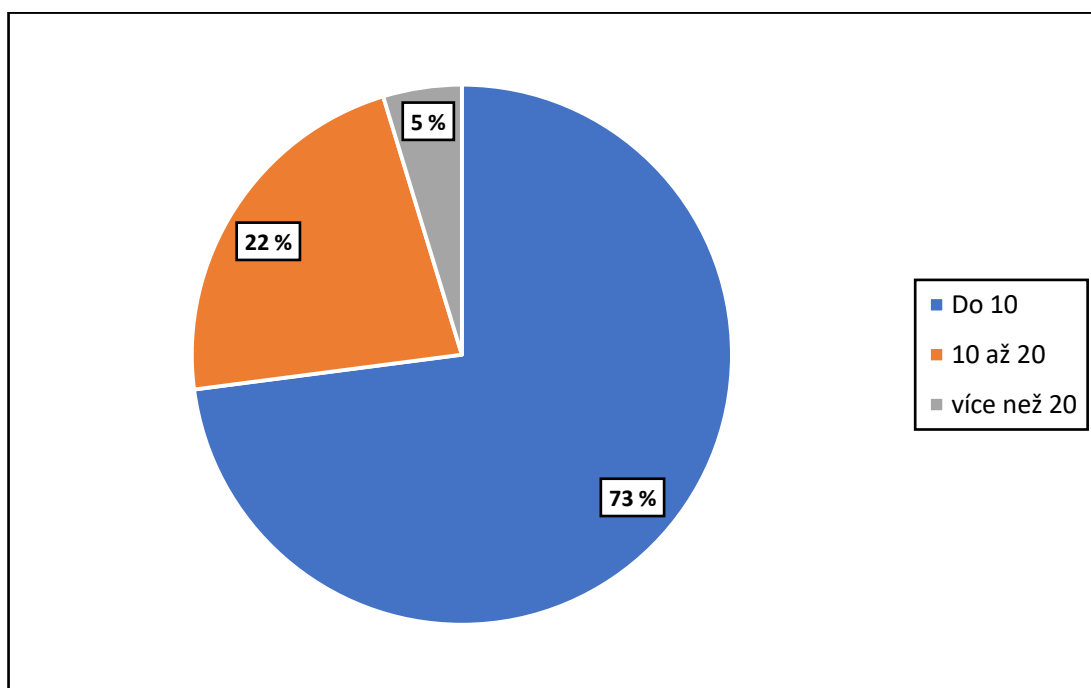
Otázka č. 19: Kolik morčat se za měsíc prodá?

Otázka č. 19 byla uzavřená. První odpověď byla, že se prodá méně než 10 morčat za měsíc, druhá odpověď od 10 do 20 prodaných morčat za měsíc a třetí odpověď více než 20 prodaných morčat za měsíc. Otázka měla za úkol zjistit, jak velká průměrná poptávka je po morčatech za měsíc v jednotlivých prodejnách.

Tabulka 28: Počet prodaných morčat za měsíc

Odpověď	Počet	Procenta
Do 10	62	73 %
10 až 20	19	22 %
více než 20	4	5 %
Celkem	85	100 %

Graf 17: Počet prodaných morčat za měsíc

Nejvíce respondentů čili 73 % zvolilo odpověď do 10 prodaných morčat za měsíc, 22 % respondentů zvolilo odpověď 10 až 20 prodaných morčat za měsíc a zbylých 5 % respondentů zvolilo odpověď více než 20 prodaných morčat za měsíc. Podle Nováková (2020) je v současné době poptávka po morčatech obrovská. Morče není náročné na chov, a proto je tak oblíbené mezi chovateli. Například u nich v chovatelské stanici se rodí kolem sta mláďat ročně, a přesto zájemci na morče čekají i měsíce. Takto podobně to vypadá i u jiných chovatelů.

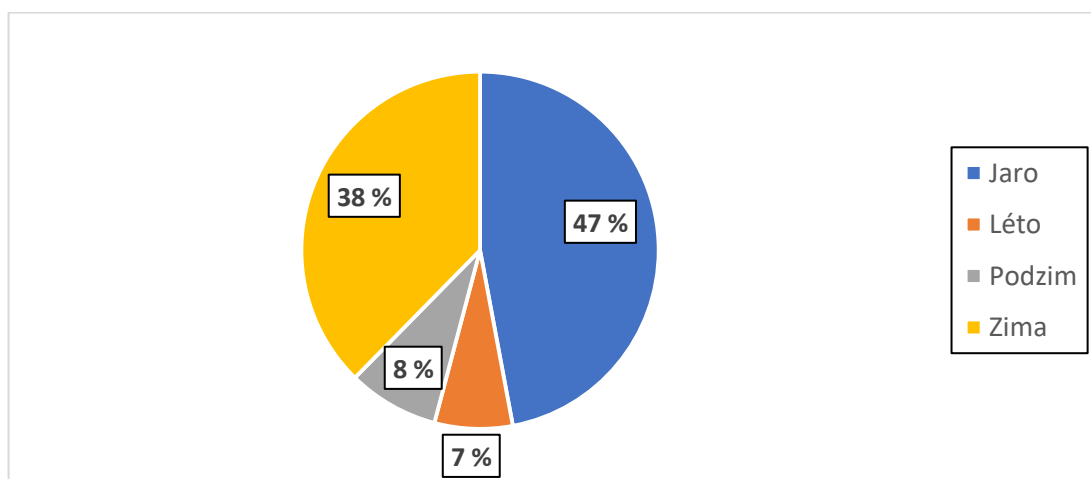
Otázka č. 20: V jakém ročním období se nejvíce prodávají?

Otázka č. 20 byla uzavřená a měla na výběr ze čtyř odpovědí. Na výběr bylo z odpovědí jaro, léto, podzim a zima. Otázka měla zjistit, v jakém ročním období je po morčatech největší poptávka.

Tabulka 29: Prodej morčat v jednotlivém ročním období

Odpověď	Počet	Procenta
Jaro	40	47 %
Léto	6	7 %
Podzim	7	8 %
Zima	32	38 %
Celkem	85	100 %

Graf 18: Prodej morčat v jednotlivém ročním období

Nejvíce morčat se prodá na jaře, to uvedlo 47 % respondentů. Podobně na tom je odpověď zima a tu uvedlo 38 % respondentů. Nejméně se prodá na podzim, tuto odpověď zvolilo 8 % respondentů a v zimě, tuto odpověď zvolilo 7 % respondentů. Podle Vepřovská (2020) velká poptávka bývá v zimě. Důvodem je, že lidé dávají domácí mazlíčky jako dárek právě na Vánoce. Mezi časté dárky patří právě hlodavci a konkrétně tam patří například křeček, morče nebo zakrslý králík.

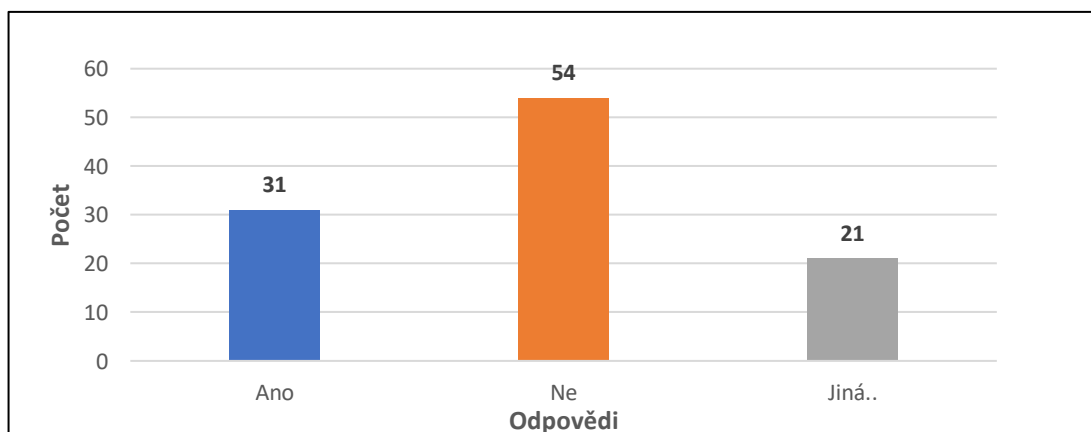
Otázka č. 21: Vracejí Vám zákazníci morčata zpět?

Otázka č. 21 byla polootevřená a bylo na výběr z možností ano nebo ne. Pokud respondent zvolil odpověď ano, mohl uvést, z jakého důvodu zákazník morče vrátí.

Tabulka 30: Vracení morčat

Odpověď	Počet
Ano	31
Ne	54
Jiná..	21

Graf 19: Vracení morčat

Odpověď ne zvolilo 54 respondentů. Zbýlých 31 respondentů zvolilo odpověď ano, a z toho 21 respondentů uvedlo důvod, proč zákazník zakoupené morče vrátí.

Důvody vrácení uvedli respondenti různé. Nejčastějším důvodem byla alergie. Další důvody, které se tolik neopakovaly, respondenti uvedli, že si zákazníci pořízení morčete rozmyslí, morče je jako nevhodný dárek, anebo se morče neshodne s jiným morčetem, které v domácnosti již žije. Dalšími důvody byly, že na morče zákazník nemá čas nebo majitele přestane bavit či jejich chov je na ně příliš náročný. Dalším důvodem vrácení morčete, byla např. nemoc morčete, stěhování nebo nesnášenlivost jiných členů domácnosti vůči morčeti. Podle Altman (1999) je třeba zvážit pořízení morčete. Pro morče a ostatní zvířata platí, že je s chovem spojena velká zodpovědnost. Patří sem pravidelné krmení, napájení, čištění a celkově starání se o zvíře.

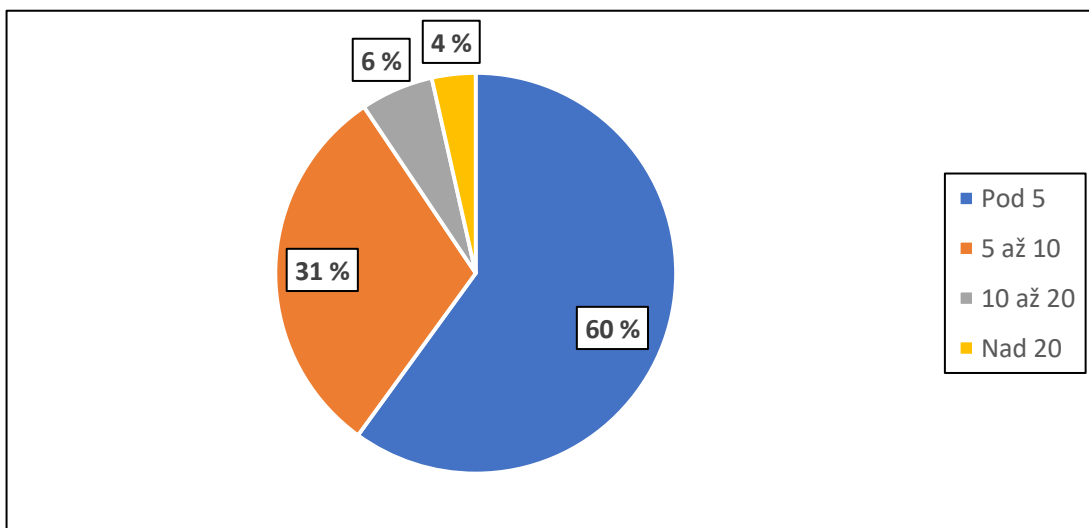
Otázka č. 22: Jaký je přibližný stav morčat na prodejně?

Tato otázka byla uzavřená a měla zjistit, jaký je přibližný a průměrný stav morčat na prodejně. První odpověď byla pod 5, druhá v rozmezí 5-10 morčat, třetí v rozmezí 10-20 morčat a čtvrtá odpověď byla nad 20 morčat na prodejně.

Tabulka 31: Přibližný počet morčat na prodejně

Odpověď	Počet	Procenta
Pod 5	51	60 %
5 až 10	26	31 %
10 až 20	5	6 %
Nad 20	3	4 %
Celkem	85	100 %

Graf 20: Přibližný počet morčat na prodejně

Nejčastěji zvolená odpověď byla pod 5 morčat na prodejně. Tuto odpověď zvolilo 60 % respondentů. Od 5 do 10 morčat na prodejně zvolilo 31 % respondentů. Od 10 do 20 morčat na prodejně zvolilo 6 % respondentů a zbylé 4 % respondentů zvolilo nad 20 morčat na prodejně. Podle Wit (2004) morče můžeme sehnat skoro v každém specializovaném obchodě pro zvířata. Poté morče můžeme sehnat od chovatele. Nabídka morčat v České republice se neustále rozrůstá, jelikož je o ně stále větší zájem.

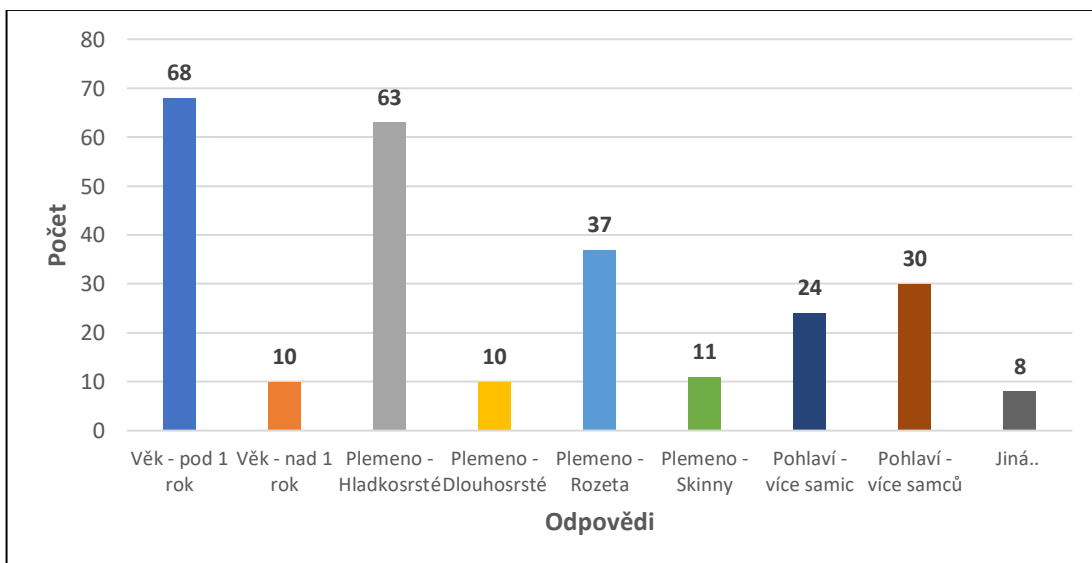
Otázka č. 23: Stav morčat na prodejně.

U této otázky bylo na výběr z více odpovědí a otázka byla polootevřená. Respondent mohl zvolit více odpovědí najednou. Odpovědi zahrnovaly možnosti, zda má respondent na prodejně více samců nebo více samic, zda má více morčat starších nebo mladších jednoho roku a zda má více hladkosrstých, dlouhosrstých, rozet nebo skinny morčat. Respondent mohl napsat i svoji odpověď.

Tabulka 32: Stav morčat na prodejně

Odpověď	Počet
Věk - pod 1 rok	68
Věk - nad 1 rok	10
Plemeno - Hladkosrsté	63
Plemeno - Dlouhosrsté	10
Plemeno - Rozeta	37
Plemeno - Skinny	11
Pohlaví - více samic	24
Pohlaví - více samců	30
Jiná..	8

Graf 21: Stav morčat na prodejně

Na prodejnách se nachází více morčat, které jsou mladší než jeden rok. Nachází se zde i morčata, které jsou starší než jeden rok, ale v mnohem menší míře. Podle plemena se na prodejnách nachází nejvíce hladkosrstá morčata. Poté plemeno rozeta a nejméně se na prodejnách nachází plemena dlouhosrstá a skinny. Na prodejnách se nachází více samců než samic.

Svoji odpověď uvedlo 8 respondentů. Jeden respondent uvedl, že na prodejnu jim vozí více samců než samic. Jiný respondent uvedl, že aktuálně na prodejně morčata neprodává. Další respondent uvedl, že má na prodejně pouze morčata do 3 měsíců jejich věku nebo na prodejnách mají pouze mladá morčata. Respondenti uvedli také, že prodávají i plemena cuy. Podle Birmelin (2008) je lepší si pořídit mládě morčete ve věku 6-8 týdnů. Více je zájem o krátkosrstá morčata z důvodu péče o srst. Více je zájem o samice z důvodu, že se lépe mezi sebou snesou. U samců je problém v pozdějším věku, pokud nejsou ze stejného vrhu. Samci bývají mezi sebou agresivní.

Otázka č. 24: Jaký je nejvyšší počet morčat v jedné ubikaci?

Tato otázka byla otevřená. Respondent mohl uvést svoji odpověď, kolik maximálně morčat má v jedné ubikaci. Na tuto otázku odpovědělo 81 z 85 respondentů.

Nejvíce se opakovaly odpovědi 3, 4, 2 a 5 morčat v jedné ubikaci. Poté po jedné odpovědi zde bylo 8, 1, 6 a 10. Dále zde respondenti uvedli, že vlastní více ubikací o různých velikostech a počet morčat v těchto ubikacích je odlišný. Podle Ptáček (2008) v přírodě jsou ve skupinách po 5-10 morčat. Je zde jeden vůdčí samec a má kolem sebe samice. Kolik morčat mít v jedné ubikaci záleží na velikosti ubikace. U samců je důležité, aby každý měl svůj prostor a neměli důvod se mezi sebou prát. I u samic je důležité, aby měly prostor sami pro sebe, ale nejsou tolik agresivní jako samci.

Otázka č. 25: Jaký rozměr má jedna ubikace?

Tato otázka byla otevřená a respondent měl uvést, jaký rozměr má nejdelší strana ubikace, v které morčata chová. Na tuto otázku odpovědělo 64 z 85 respondentů. Rozměr 100 cm na délku uvedlo 20 respondentů, 8 respondentů uvedlo rozměr 50 cm na délku. Poté 7 respondentů uvedlo délku 80 cm. Rozměr 140 cm a 120 cm na délku uvedli 4 respondenti. 3 respondenti uvedli rozměr 160 cm a 40 cm na délku. Po dvou odpovědích zde bylo 150 cm, 130 cm, 60 cm na délku a že mají různě velké ubikace.

Po jedné odpovědi zde bylo 200 cm, 170 cm, 110 cm, 95 cm, 90 cm, 70 cm a 30 cm. Podle Birmelin a Weglerová (2008) klec pro dvě morčata by měla být nejméně 120 cm dlouhá, 80 cm široká a 45 cm vysoká. Čím větší klec je, tím lepší je to pro morčata.

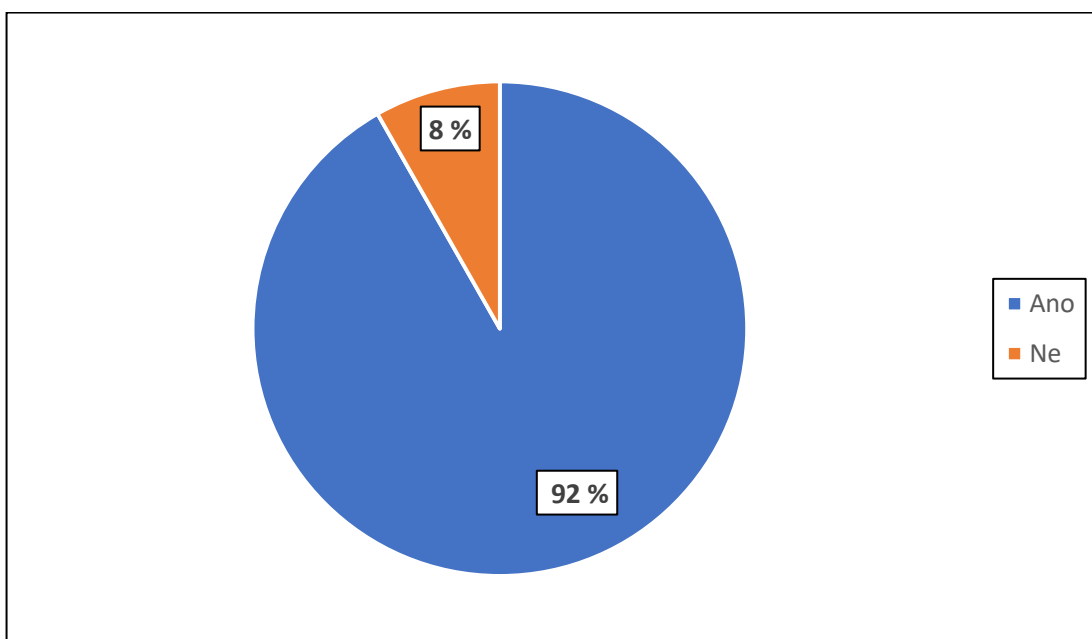
Otázka č. 26: Chováte samce a samice zvlášť?

Otázka č. 26 byla uzavřená. Na výběr bylo z odpovědí ano nebo ne.

Tabulka 33: Chov samic a samců

Odpověď	Počet	Procenta
Ano	78	92 %
Ne	7	8 %
Celkem	85	100 %

Graf 22: Chov samic a samců

Celých 92 % respondentů uvedlo, že samce a samice chovají v ubikacích zvlášť a zbylých 8 % respondentů uvedlo, že samce a samice chovají v ubikacích pohromadě. Podle Wit (2004) morčata pohlavně dospívají již ve věku 1-2 měsíců. Proto je důležité, aby se samci od samic oddělili nejpozději ve 4 týdnů jejich věku. Příbuzenská plemenitba je nežádoucí a samice se nesmějí nechávat zabřeznout příliš brzy.

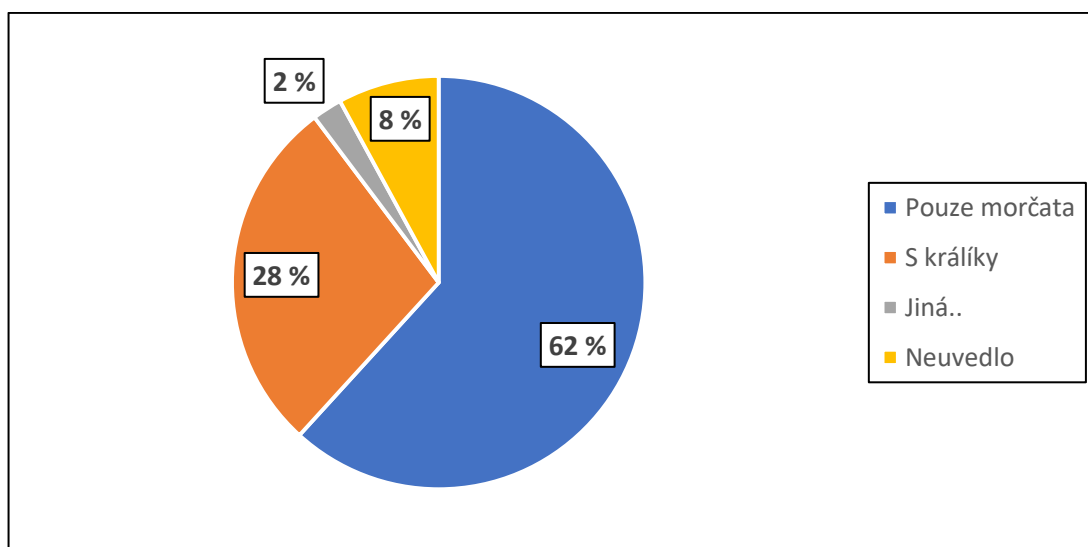
Otázka č. 27: Žijí morčata i s jiným druhem zvířete?

Otázka č. 27 byla polootevřená. Respondent měl na výběr, že chovají pospolu pouze morčata nebo chovají morčata s králíky, anebo mohli uvést svoji odpověď.

Tabulka 34: Žití morčat s jiným druhem zvířete

Odpověď	Počet	Procenta
Pouze morčata	53	62 %
S králíky	24	28 %
Jiná..	2	2 %
Neuvedlo	6	8 %
Celkem	85	100 %

Graf 23: Žití morčat s jiným druhem zvířete

Většina respondentů čili 62 %, chovají spolu pouze morčata, 28 % respondentů uvedlo, že chová morčata spolu s králíky a 8 % respondentů neodpovědělo. Pouze 2 % respondentů uvedlo svoji vlastní odpověď. Morčata chovají pouze s mláďaty králíků, s odrostlými králíky je už nechovají. Podle Wit (2004) králíci se často chovají společně s morčaty. Jakákoliv jiná společnost by v kleci morčat způsobila potíže. Ale i kombinace se zakrslým králíkem není ideální. Problémy může způsobit společná potrava. Morče potřebuje navíc vitamín C a králík nikoli. U králíků vysoký obsah vitamínu C může způsobit problém s ledvinami a dle Birmelin (2008) se morčata a králíci mohou strpět, ale komunikace mezi nimi je problémová, jelikož mluví jinou řečí a mají jiný denní rytmus. Králík může působit dominantně, morče je pak ve stresu a je utlačováno.

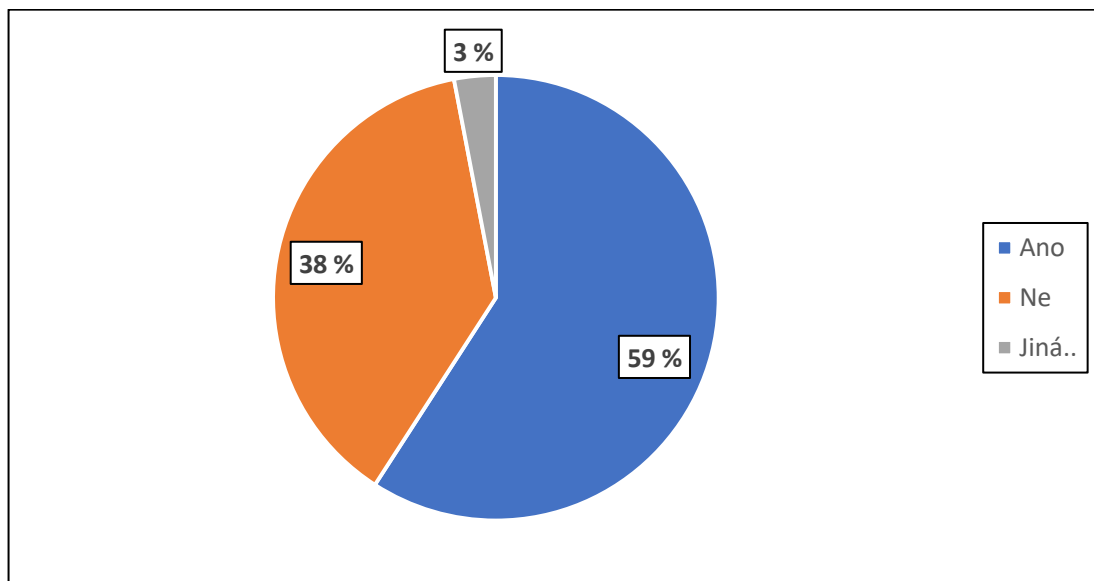
Otázka č. 28: Máte vlastního veterináře?

Otázka č. 28 byla polootevřená. Respondent měl na výběr z možností ano, ne nebo mohl uvést svoji vlastní odpověď.

Tabulka 35: Vlastní veterinář

Odpověď	Počet	Procenta
Ano	50	59 %
Ne	32	38 %
Jiná..	3	3 %
Celkem	85	100 %

Graf 24: Vlastní veterinář

Celých 59 % respondentů uvedlo, že má vlastního veterináře, zbylých 38 % respondentů uvedlo, že vlastního veterináře nemá. Pouze 3 % respondentů uvedlo vlastní odpověď. Jeden respondent má veterinární kliniku vedle prodejny a faktury vyplácí firma. Druhý respondent si léčí morčata sám a třetí nosí nemocná morčata na veterinární univerzitu. Podle Wit (2004), pokud morče jeví příznaky nemoci, je nejlepší možnost ihned navštívit veterinárního lékaře. Pro morče může být smrtelné i silnější nachlazení.

Závěr

Cílem práce bylo získat přehled v problematice prodeje a výkupu zájmových morčat v zoo prodejnách. Byl vytvořen dotazník, který se skládal z 28 otázek a byl poslán e-mailem obchodním řetězcům a soukromým obchodům, kteří mají v nabídce i prodej morčat. Získané výsledky byly zpracovány pomocí tabulek a porovnány s dostupnou literaturou.

V teoretické části z dostupných zdrojů byl sestaven přehled o této problematice. První část se zaměřovala na chov morčat, druhá část na plemena a barevné rázy morčat a třetí část se zaměřovala na zoo prodejny, jak ve světě, tak u nás v České republice. Po teoretické části byla popsána metodika práce.

V praktické části pomocí dotazníkového šetření byl získán přehled v problematice prodeje a výkupu zájmových morčat v zoo prodejnách. První část dotazníku se zaměřovala obecně na výkup morčat do zoo prodejen. Ze zjištěných výsledků je patrné, že nakupující dbají na to, v jakém je morče stavu a záleží jim na tom, aby bylo morče v co nejlepší kondici i po výkupu, hlavně co se týče zdravotního stavu.

Druhá část dotazníku se zaměřovala na zájem a preference o morče ze strany zákazníka. Zákazníci často nedbají příliš na zdraví zvířete a o informace příliš velký zájem není. Prodávající se snaží, aby to bylo jinak. Naopak zájem o morče pro domácí chov je značně velký. Velký zájem je o mláďata morčat a nehledí se na plemeno morčat. Stane se, že zákazník koupí úspěch a nezjistí si potřebné informace o chovu a morče může trpět, anebo se vrací prodávajícímu zpět.

Třetí část dotazníku se zaměřovala na úroveň chovu morčat v zoo prodejnách. Úroveň chovu v soukromých obchodech a obchodních řetězcích se liší. Na lepší úrovni jsou určité chovy v soukromých obchodech. Naopak v obchodních řetězcích je úroveň chovu morčat patrně horší. Hodně prodejen chová morčata společně s králíky a z dostupných zdrojů je patrné, že takový chov není pro morče vhodný. Prodávající se snaží, aby prostředí, ve kterém žijí, bylo pro morčata co nejvíce vhodné.

Z výsledků je patrné, že v této problematice je neustále co zlepšovat a je dobré si neustále zjišťovat informace o chovu, jak ze strany zákazníka, tak ze strany prodávajícího.

Seznam použité literatury

1. Altmann, F. D. (1999). *Morčata*. Cesty, Praha. ISBN 80-7181-268-4.
2. Altmann, F. D. (2006). *Morče: společenské, milé, aktivní*. Grada, Praha. ISBN 80-247-1659-3.
3. Alza.cz, (2021). *Nemoci morčat (přehled)*. [online] [cit. 6.3.2023]. Dostupné z: <https://www.alza.cz/pet/nemoci-morcat>
4. Anonymous. (2004). *The Guinea pig*. Kingdom, Havant. ISBN 1852792140.
5. Behrend, K. (1999). *Guinea pigs*. BES Publishing, Hauppauge, New York. ISBN 9780764114489.
6. Behrend, K. a Skogstad, K. (2008). *Naše morče: vhodná péče, zdravá strava, správné porozumění*. Vašut, Praha. ISBN 80-7236-454-5.
7. Behrendová, K. (1999). *Morče: správná péče*. Vašut, Praha. ISBN 80-7236-106-6.
8. Behrendová, K. (2018). *Morče*. Vašut, Praha. ISBN 978-80-7236-945-4.
9. Bernárová, E. aj. (2019). *Standard plemen a barevných rázů morčat: s účinností od 1. 7. 2019*. [online] rodent.cz [cit. 15.1.2023]. Dostupné z: <https://www.rodent.cz/ke-stazeni>
10. Birmelin, I. (2008). *Morče*. Vašut, Praha. ISBN 978-80-7236-599-9.
11. Birmelin, I. (2012). *Vaše morče*. Vašut, Praha. ISBN 978-80-7236-803-7.
12. Birmelin, I. (2016). *Morče*. Druhé vydání. Vašut, Praha. ISBN 978-80-7541-017-7.
13. Birmelin, I. (2018). *Morče*. Druhé vydání. Vašut, Praha. ISBN 978-80-7541-146-4.
14. Birmelin, I. a Weglerová, M. (2008). *Moje morče a já*. Vašut, Praha. ISBN 978-80-7236-443-5.
15. Collins, W. (2015). *Care for Your Guinea Pigs*. RSPCA Pet Guide, England and Wales. ISBN 9780008118310.
16. Cschdz.eu, (©2010). *Český svaz chovatelů* [online] [cit. 15.1.2023]. Dostupné z: <http://www.cschdz.eu/>

-
17. Czechsuperbrands.cz, (2018). *Superbrads*. [online] [cit. 16.12.2022].
Dostupné z:
<https://www.czechsuperbrands.com/superbrands.php?m=447&k=6>
18. Dallas, S. (2000). *Manual of Veterinary Care*. BSAVA, Wiley.
ISBN 0905214498.
19. Duncan, A. (2006). *Brief Overview of Retail Pet Stores*. [online]
animallaw.info [cit. 16.12.2022]. Dostupné z:
<https://www.animallaw.info/article/brief-overview-retail-pet-stores>
20. Dýnková, E. aj. (2011). *Standard plemen a barevných rázů morčat:
s účinností od 1. 1. 2011*. [online] rodent.cz [cit. 15.1.2023]. Dostupné z:
<https://www.rodent.cz/ke-stazeni>
21. Eagri.cz, (©2009-2023). *Ministerstvo zemědělství*. [online] [cit.
15.1.2023]. Dostupné z: [https://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-
zemedelstvi/](https://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/)
22. Entente-ee.com, (2019). *EE standard: s účinností od 29. 5. 2019*. [online]
[cit. 15.1.2023]. Dostupné z: <https://www.entente-ee.com/en/?s=ee+standard>
23. Fuksová, L. aj. (2016). *Standard plemen a barevných rázů morčat:
s účinností od 1. 1. 2016*. [online] rodent.cz [cit. 15.1.2023]. Dostupné z:
<https://www.rodent.cz/ke-stazeni>
24. Grier, K. C. (2006). *Pets in America: A History*. Reprint edition, The
University of North Carolina Press. ISBN 1469614723.
25. Happycavy.com, (2012). *The importance of Guinea Pig Quarantine*. [online]
[cit. 6.3.2023]. Dostupné z: [https://happycavy.com/the-importance-of-guinea-
pig-quarantine/](https://happycavy.com/the-importance-of-guinea-pig-quarantine/)
26. Jirka, J. (2007). *Začínali s rybičkami, dnes mají zverimex*. [online]
prerovsky.denik.cz [cit. 23.1.2023]. Dostupné z:
https://prerovsky.denik.cz/podnikani/podnikatel_zvirata20070615.html
27. Kelsey-Wood, D. (2000). *Guinea Pigs*. TFH Publications, Neptune City, New
Jersey. ISBN 0793830540.
28. Králíčková, M. (2008). *Standardy A, B, C*. [online] klubmorcat.cz [cit.
2.11.2022]. Dostupné z: [https://www.klubmorcat.cz/morcata/standardy-a-b-c-
%E2%80%93-aneb-babo-rad-co-to-vlastne-je.html](https://www.klubmorcat.cz/morcata/standardy-a-b-c-%E2%80%93-aneb-babo-rad-co-to-vlastne-je.html)

-
29. Kryspínová, K. (2019). Crested Představení plemene. *Časopis Kvík*. 1(2):43-44.
30. Kryspínová, K. (2019). CH Teddy. *Časopis Kvík*. 1(5):15.
31. Kryspínová, K. (2019). Plemeno conoret. *Časopis Kvík*. 1(7):20-22.
32. Kryspínová, K. (2019). Šeltie. *Časopis Kvík*. 1(6):10-12.
33. Kryspínová, K. (2021). Cuy. *Časopis Kvík*. 3(1):3-7.
34. Lane-Petter, W. (1969). *Laboratorní zvířata: zásady chovu a ošetřování*. Academia, Praha.
35. Mitchell, M. a Thomas, N. (2008). *Manual of Exotic Pet Practice*. Saunders Elsevier, St. Louis. ISBN 978-1-4160-0119-5.
36. Moravcová, V. (2020). Plemeno lunkarya-peruánec. *Časopis Kvík*. 2(2):5-7.
37. Moryčková, H. a Motyčka, V. (1992). *Chováme morčata, křečky--*. Brázda, Praha. ISBN 80-209-0214-7.
38. Nováková, A. (2020). *Nejsme fabrika. Zájemci o morčata si musí i měsíce počkat, říká chovatelka*. [online] denik.cz [cit. 10.3.2023]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/zvireci-denik/nejsme-fabrika-zajemci-o-morcata-si-musi-i-mesice-pockat-rika-chovatelka-20200907.html>
39. Nováková, L. (2016). *Výhody malých prodejen ve srovnání s obchodními řetězci*. Bakalářská práce, Technická univerzita v Liberci, Ekonomická fakulta.
40. Ondráček, J. (1994). *Chováme zvířata*. Dona, České Budějovice. ISBN 80-85463-42-3.
41. Pavia, A. (2008). *Guinea Pig: Your Happy Healthy Pet*. Howell Book House, Paducah, Kentucky. ISBN 0764583832.
42. Petcenter.cz, (©2023). *O nás*. [online] [cit. 16.12.2022]. Dostupné z: <https://www.petcenter.cz/o-nas-cz/>
43. Piers, H. (1996). *Bydlí s námi morče*. Fragment, Havlíčkův Brod. ISBN 8072000683.
44. Ptáček, J. (2008). *Soužití morčat*. [online] klubmorcat.cz [cit. 10.3.2023]. Dostupné z: <https://www.klubmorcat.cz/morcata/souziti-morcat.html>
45. Rodent.cz, (©2004-2023). *Průkaz původu morčete domácího*. [online] [cit. 27.2.2023]. Dostupné z: <https://www.rodent.cz/ke-stazeni>
-

-
46. scotlandshealthyanimals.scot, (2022). *Quarantine and isolation*. [online] [cit. 6.3.2023]. Dostupné z: <https://www.scotlandshealthyanimals.scot/disease-avoidance/farmers-livestock-keepers/how-you-can-avoid-disease/quarantine-and-isolation/>
47. Slezáková, J. (2019). *Zverimexy dříve a dnes. Hledali jsme srovnání v chrudimském obchodě s třicetiletou tradicí*. [online] region.rozhlas.cz [cit. 23.1.2023]. Dostupné z: <https://region.rozhlas.cz/zverimexy-drive-a-dnes-hledali-jsme-srovnani-v-chrudimskem-obchode-s-7718625>
48. Smith, A. Ch. (2018). *The Raising and Care of Guinea Pigs*. Franklin Classics, United States. ISBN 0343501554.
49. Spurná, J. a Dousek, J. (2004). *Zájmové chovy a ochrana zvířat*. LexisNexis, CZ, Praha. ISBN 80-86199-88-6.
50. Staňková, V. (2010). *Plemena morčat*. [online] ifauna.cz [cit. 2.11.2022]. Dostupné z: <https://www.ifauna.cz/drobni-savci/clanky/r/detail/5601/plemena-morcat/>
51. Strasser, S. (2003). *Commodifying Everything*. Routledge, England. ISBN 9780415935913.
52. Superzoo.cz, (©2010-2023). *Prodejny*. [online] [cit. 27.02.2023]. Dostupné z: <https://www.superzoo.cz/prodejny/>
53. Švantnerová, S. (2019). Kde, proč a jak si pořídit morče. *Časopis Kvík*. 1(1):16-17.
54. Tejml, P. (2020). *Standard morčat*. [online] vystavnimorcata.cz [cit. 2.11.2022]. Dostupné z: <https://www.vystavnimorcata.cz/predpisy-a-dokumenty/standard-morcat/>
55. Uglorz, M. (2020). *Atlas domácích zvířat*. Bookmedia s.r.o., Ostrava. ISBN 978-80-7639-058-4.
56. Velenská, N. (2009). *Hlodavci*. Robimaus, Rudná u Prahy. ISBN 978-80-903357-2-1.
57. Velenská, N. (2011). *Morče – Abeceda chovatele*. Robimaus, Rudná. ISBN 9788087293041.
58. Vepřovská, J. (2020). *Štěně jako dárek? Poptávka před Vánoci roste, psi však často končí v útulcích*. [online] denik.cz [cit. 10.3.2023]. Dostupné z:
-

<https://ceskokrumlovsky.denik.cz/zvireci-denik/stene-pes-darek-vanoce-20201205.html>

59. Verhallen, E. (1999). *Encyklopedie králíků a hlodavců*. Rebo Productions, Praha. ISBN 80-7234-039-5.
60. Wit, N. (2004). *Morčata*. Rebo Productions, Čestlice. ISBN 80-7234-349-1.
61. Zverokruh.cz, (©2014-2022). *O nás*. [online] [cit. 16.12.2022]. Dostupné z: <https://www.zverokruh-shop.cz/informace-a-akce/o-nas>

Seznam tabulek

Tabulka 1: Počet registrovaných morčat (cschdz.eu, ©2010).....	8
Tabulka 2: Počet použitých pokusných morčat v České republice v letech 1994-2021 (Eagri.cz, ©2019-2023)	9
Tabulka 3: Barvy jednobarevných morčat (Bernárová aj., 2019)	18
Tabulka 4: Barvy aguti (Bernárová aj., 2019).....	19
Tabulka 5: Barvy argente (Bernárová aj., 2019)	19
Tabulka 6: Barvy solid aguti (Bernárová aj., 2019)	19
Tabulka 7: Barvy solid argente (Bernárová aj., 2019).....	19
Tabulka 8: Barvy tan (Bernárová aj., 2019).....	20
Tabulka 9: Barvy lux (Bernárová aj., 2019).....	20
Tabulka 10: Barvy otter (Bernárová aj., 2019).....	20
Tabulka 11: Barvy fox (Bernárová aj., 2019)	20
Tabulka 12: Název zoo prodejny	28
Tabulka 13: Soukromí obchod nebo obchodní řetězec	29
Tabulka 14: Výkup morčat.....	30
Tabulka 15: Cena za jedno vykoupené morče.....	31
Tabulka 16: Zjištění věku při výkupu	32
Tabulka 17: Vykupování dospělých morčat.....	33
Tabulka 18: Důležitost rodokmenu morčete	34
Tabulka 19: Kontrola zdravotního stavu při výkupu	35
Tabulka 20: Ošetření morčete po výkupu	35
Tabulka 21: Karanténa po výkupu.....	37
Tabulka 22: Preference zákazníka	38
Tabulka 23: Rady zákazníkům	39
Tabulka 24: Zájem o informace.....	40
Tabulka 25: Informace pro zákazníka o stavu morčete	41
Tabulka 26: Věk mláďat při prodeji	43
Tabulka 27: Účel pořízení morčete.....	43
Tabulka 28: Počet prodaných morčat za měsíc	44
Tabulka 29: Prodej morčat v jednotlivém ročním období	45
Tabulka 30: Vracení morčat	46
Tabulka 31: Přibližný počet morčat na prodejně.....	47

Tabulka 32: Stav morčat na prodejně	48
Tabulka 33: Chov samic a samců	50
Tabulka 34: Žití morčat s jiným druhem zvířete	51
Tabulka 35: Vlastní veterinář	52

Seznam grafů

Graf 1: Název zoo prodejny	28
Graf 2: Soukromí obchod nebo obchodní řetězec	29
Graf 3: Výkup morčat	30
Graf 4: Cena za jedno vykoupené morče	31
Graf 5: Zjištění věku při výkupu	32
Graf 6: Vykupování dospělých morčat	33
Graf 7: Důležitost rodokmenu morčete.....	34
Graf 8: Kontrola zdravotního stavu při výkupu	35
Graf 9: Ošetření morčete po výkupu.....	36
Graf 10: Karanténa po výkupu	37
Graf 11: Preference zákazníka.....	39
Graf 12: Rady zákazníkům.....	40
Graf 13: Zájem o informace	40
Graf 14: Informace pro zákazníka o stavu morčete.....	42
Graf 15: Věk mláďat při prodeji.....	43
Graf 16: Účel pořízení morčete	44
Graf 17: Počet prodaných morčat za měsíc.....	45
Graf 18: Prodej morčat v jednotlivém ročním období	46
Graf 19: Vracení morčat.....	46
Graf 20: Přibližný počet morčat na prodejně	47
Graf 21: Stav morčat na prodejně	48
Graf 22: Chov samic a samců.....	50
Graf 23: Žití morčat s jiným druhem zvířete.....	51
Graf 24: Vlastní veterinář.....	52

Seznam použitých zkratek

ČSCH – Český svaz chovatelů

EE – Entente Européenne – Evropský svaz chovatelů pro drůbež, ptactvo, králíky a morčata

Mze – Ministerstvo zemědělství České republiky

ÚOK – Ústřední odborná komise chovatelů hlodavců

US teddy – Americký teddy

Přílohy

Příloha 1: Dotazník k výzkumu

Průzkum trhu morčat

Dobrý den,

jsem studentka na Jihočeské univerzitě a studuji obor Zootechnika. Tímto Vás chci poprosit o vyplnění mého dotazníku k bakalářské práci. Bakalářská práce je na téma Průzkum trhu morčat čili prodej a nákup morčat. Odpovědi nejsou povinné, pokud Vám nějaká otázka nevyhovuje, nevyplňujte ji. Děkuji za Váš čas u vyplnění dotazníku.

1. Název zoo prodejny.

Nemusíte uvádět, můžete zůstat anonymní.

2. Jedná se o

Vyberte jednu odpověď

Soukromý obchod

Obchodní řetězec

3. Odkud vykupujete morčata?

Vyberte jednu nebo více odpovědí

Od soukromého chovatele

Z komerčního velkochovu

Vlastní chovy

4. Za kolik vykupujete jedno morče?

Například 100 Kč

5. Zjišťujete si věk morčete při výkupu?

Vyberte jednu odpověď

Ano

Ne

Nechci uvádět

6. Vykupujete dospělá morčata?

Vyberte jednu odpověď

Ano

Ne

7. Záleží na tom, zda má morče rodokmen?

Vyberte jednu odpověď

Ano

Ne

8. Kontrolujete zdravotní stav při výkupu?

Vyberte jednu odpověď

Ano

Ne

9. Ošetřujete morče po výkupu?

Vyberte jednu odpověď

Ano

Ne

10. Pokud morče ošetřujete, uveďte jak.

Stačí napsat stručnou odpověď

11. Dáváte morčata po výkupu do karantény?

Vyberte jednu odpověď

Ano

Ne

Nechci uvádět

12. Pokud ano, jak dlouho karanténa trvá?

Například 7 dní

13. Jaký má zákazník preference?

Vyberte jednu nebo více odpovědí

Věk

Barva

Velikost

Pohlaví

Plemeno

Zdravotní stav

14. Dáváte zákazníkům rady, jak se o morče starat?

Vyberte jednu odpověď

Ano

Ne

15. Mají zákazníci při koupi zájem o informace o chovu morčat?

Vyberte jednu odpověď

Ano

Ne

Jiná

16. Upozorňujete zákazníka, když je morče nemocné či březí?

Vyberte jednu nebo více odpovědí

Na březost ano

Na nemoc ano

Neupozorňuji

Jiná

17. V jakém věku nejdříve prodáváte morče?

Vyberte jednu odpověď

Méně než 4 týdny

4-6 týdnů

Více než 6 týdnů

18. Za jakým účelem si zákazníci morčata pořizují?

Vyberte jednu nebo více odpovědí

Domácí mazlíček

Pro chov

Krmivo

Jiná

19. Kolik morčat se za měsíc prodá?

Vyberte jednu odpověď

Do 10

10-20

Více než 20

20. V jakém ročním období se nejvíce prodávají?

Vyberte jednu odpověď

Jaro

Léto

Podzim

Zima

21. Vracejí Vám zákazníci morčata zpět?

Vyberte jednu nebo více odpovědí

Ano

Ne

Z jakého důvodu?

22. Jaký je přibližný stav morčat na prodejně?

Vyberte jednu odpověď

Pod 5

5 až 10

10 až 20

Nad 20

23. Stav morčat na prodejně.

Vyberte jednu nebo více odpovědí

Věk – pod 1 rok

Věk – nad 1 rok

Pohlaví – více samců

Pohlaví – více samic

Plemeno – hladkosrsté

Plemeno – skinny

Plemeno – rozeta

Plemeno – dlouhosrsté

Jiné

24. Jaký je nejvyšší počet morčat v jedné ubikaci?

Například 2

25. Jaký rozměr má jedna ubikace?

Napište nejdelší stranu u ubikace (například 100 cm)

26. Chováte samce a samice zvlášť?

Vyberte jednu odpověď

Ano

Ne

27. Žijí morčata i s jiným druhem zvířete?

Vyberte jednu odpověď

Pouze morčata

S králíky

S jiným druhem (uved'te jaký)

28. Máte vlastního veterináře?

Vyberte jednu odpověď

Ano

Ne

Jiná